

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Maroslele Községi Önkormányzat

2025-2030.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	31
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	50
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	58
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	66
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi	
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	73
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	74
1. A HEP IT részletei.....	74
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	74
Jövőképünk	75
Az intézkedési területek részletes kifejtése <i>(kitöltése javasolt, opcionális)</i>	75
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	81
3. Megvalósítás	84
3.1 A megvalósítás előkészítése	84
3.2 A megvalósítás folyamata	84
3.3 Monitoring és visszacsatolás	87
3.4 Nyilvánosság	87
3.6 Érvényesülés, módosítás	88
4. Elfogadás módja és dátuma	89

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Maroslele Községi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Maroslele község Csongrád-Csanád vármegye déli részén, a Maros folyó mellett terül el. Közigazgatási területe 4300 hektár, ebből belterület 202 hektár.

A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. Ettől eltérő adat az állandó népesség száma, mely alatt a bejelentett állandó lakóhellyel rendelkező lakosokat értjük, tehát függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helye vagy hogy ténylegesen az adott településen él-e.

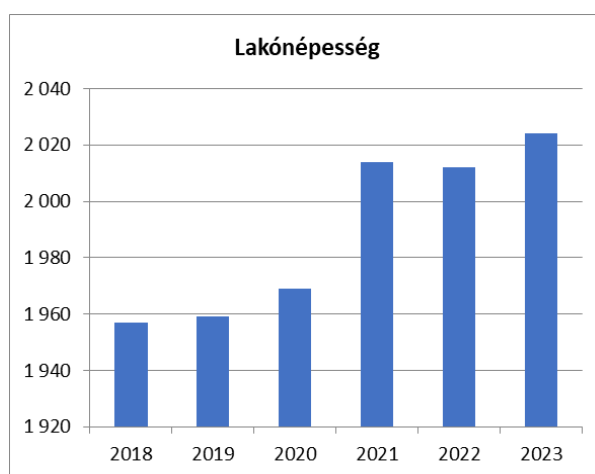
A lakónépesség alakulása pozitív, mivel enyhén emelkedő tendenciát mutat, a lakónépesség hosszú évek óta tartó folyamatos csökkenése megállt. Ennek oka egyrészt a születések számának emelkedése – sajnos a halálozások száma továbbra is magas -, másrészt az utóbbi 1,5 – 2 évben megnőtt a kereslet az eladó ingatlanok iránt, a beköltözések száma jelentősen emelkedett az utóbbi években. A CSOK bevezetése, a megyei autópálya matrica bevezetése, a városi ingatlanárak folyamatos emelkedése Maroslelét vonzóbbá tették a betelepülők számára.

Kedvező fordulat a korábbi időszakhoz képest, hogy már nem csak azok költöznek Maroslelére, akik igen szerény anyagi lehetőségeik miatt csak itt tudnak házat venni, hanem már olyan családok is, akik megfelelő anyagi forrásokkal rendelkeznek ahhoz, hogy jobb minőségű ingatlant vásároljanak. Ennek eredményeként megváltoztak az ingatlanvásárlási szokások, a vevők már nem feltétlen a kisértékű, komoly felújítási munkákat igénylő házakat keresek, hanem a téglá építésű, jobb állapotban lévőket.

Az M43-as autópálya kiépítésével Szeged 20 percen belül elérhető, így a fiatalabb lakosság a közeli városok üzemeiben dolgozik. A közép és idősebb lakosság mezőgazdasággal foglalkozik jövedelem kiegészítésként.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	1 957	-
2019	1 959	100,10%
2020	1 969	100,51%
2021	2 014	102,29%
2022	2 012	99,90%
2023	2 024	100,60%

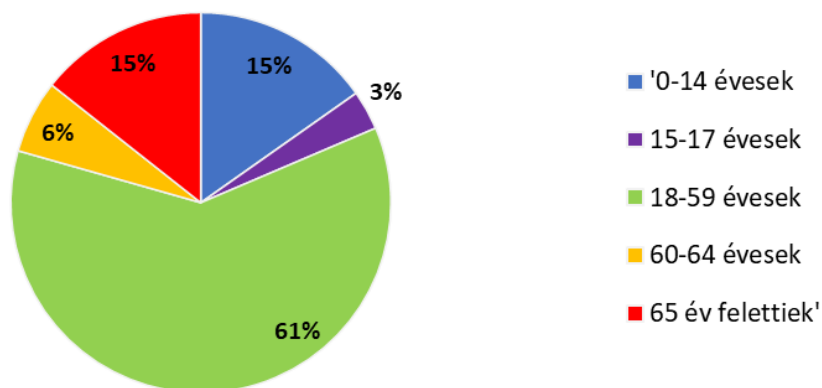

Az állandó népesség életkor szerinti megoszlása az esélyegyenlőség különböző célcsoportjainak beazonosításában nyújt segítséget, egyben az önkormányzat által biztosított szolgáltatások fejlesztését is meghatározhatja.

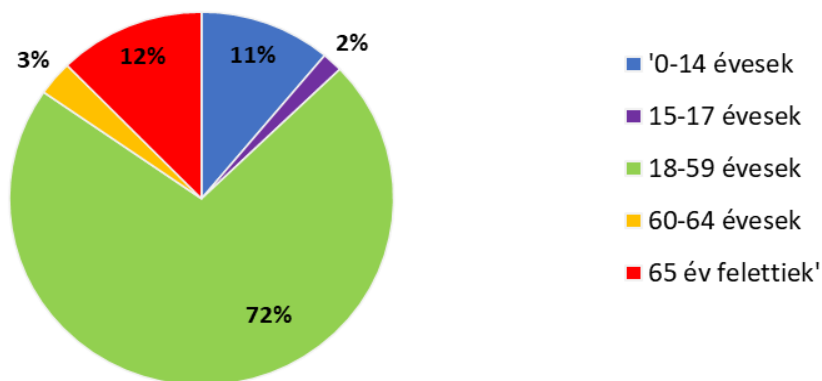
Népesség: a lakónépesség száma 1957 fő a 2018. december 31-i állapot szerint, népességszám növekedés látható. A lakónépesség száma 2024 fő a 2023. december 31-i állapot szerint.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 044	1 099	2143	48,72%	51,28%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			81	3,78%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	159	192	351	7,42%	8,96%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	35	30	65	1,63%	1,40%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	635	1 246	1881	29,63%	58,14%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	65	52	117	3,03%	2,43%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	150	214	364	7,00%	9,99%

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

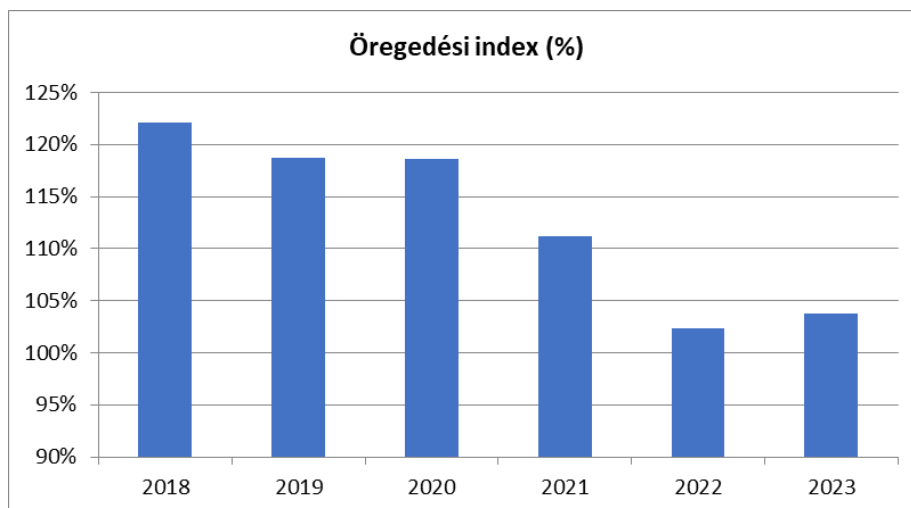
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	353	289	122,15%
2019	356	300	118,67%
2020	364	307	118,57%
2021	368	331	111,18%
2022	357	349	102,29%
2023	364	351	103,70%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattiira hány fő 65 éven felüli fő jut. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatt van az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet, ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiak vannak többen és a település előregedő.

A táblázat és a grafikon adatai alapján megállapítható, hogy a település előregedő, vagyis a 65 év feletti lakosok száma meghaladja a 14 év alattiak számát, bár ezen a téren is javulás mutatkozik.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-17,21
2019	0,00
2020	6,11
2021	20,59
2022	17,39
2023	15,36

Forrás: TeIR,, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlások adatai az adott település vonzerejét mutatják, ha pozitív az egyenleg, akkor az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás a jellemző.

A beköltözések és az elvándorlások számottevően nem módosítják az állandó népesség számát.

A beköltözések száma az utóbbi években meghaladta az elvándorlások számát, ennek oka, hogy a CSOK bevezetése miatt az ingatlanpiac megélénkült, az elmúlt két évben szokatlanul sok tulajdonosváltás történt. A születések száma az előző évekhez viszonyítva nem csökken, ami miatt az előregedés a jövőben tovább nem fog erősödni. A település fiatalokat megtartó ereje még így is gyenge, elsősorban a munkalehetőség hiánya miatt, a fiatalok inkább odaköltöznek, ahol a megélhetés is biztosított, így még mindig fogy a gyermekvállalás előtt álló fiatalok száma, aminek egyenes következménye a születések számának stagnálása, bár a csökkenés már megállt.

Talán a Kormány családpolitikai intézkedései meghozzák a fiatalok kedvét a gyermekvállaláshoz.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-2,02
2019	-1,02
2020	-3,05
2021	-1,51
2022	-1,49
2023	-8,42

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Intézmények: az önkormányzati intézmények az önkormányzat kötelező feladatainak ellátását szolgálják. Önkormányzati fenntartásban működik az óvoda, a bölcsőde, a Faluház, az EESZI és részben a Könyvtár. Az iskolafenntartója a Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ (6800

Hódmezővásárhely, Andrásy út 28.), így az alapfokú oktatás feladatát már nem az önkormányzat látja el.

Az **óvoda** három csoporttal működik. A Magyar Falu Program keretében az óvoda felújítása és korszerűsítése (fűtőkorszerűsítés, meglévő világítási rendszerek, megújuló energiaforrás alkalmazása (napelem), vizesblokk korszerűsítése megtörtént.

A 2022-es évben „Bölcsődei férőhelyek kialakítása” címmel TOP-1.4.1-19-CS1-2019-00004 pályázaton keresztül megépült a **Bölcsőde** épülete, amely jelenleg 12 fő kisgyermeket tud befogadni.

A **Faluház** szintén egy DAOP-pályázatnak köszönhetően megújult, a felújítás keretében a fizikai akadálymentesítést sikerült megvalósítani. Mivel az épület nagyterme tornateremként is funkcionál, ezért a kihasználtságot egyéb sportfoglalkozások jelentik elsősorban, de kialakításra került egy közösségi tér is, amely a helyi társadalmi szervek közösségi tevékenységének színteréül szolgál.

A **Helytörténeti Gyűjtemény** a VP-6-7.4.1.1-16 pályázat keretében, az épület külső rekonstrukciójának és energetikai fejlesztése valósult meg, amelyek a közösségi funkciókat látnak el.

2014. január 1-től az Önkormányzat részt vesz a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben, amelynek keretében az Önkormányzat megállapodást kötött a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtárral (6720 Szeged, Dóm tér 1-4.) a vármegyei könyvtár szolgáltatásainak igénybeviteléről. Így a könyvtár önálló intézményként történő működtetése megszűnt.

A **Könyvtárban** e-pont is működik, mely lehetőséget biztosít a számítógép és internet használatra azok számára is, akik otthon nem rendelkeznek ezekkel. Ezt a szolgáltatást sikerült továbbfejleszteni egy sikeres pályázat révén, a könyvtár új informatikai eszközökhöz jutott a GINOP-3.3.1-16-2016-0001 azonosítószámú, „Digitális Jólét Program pontok fejlesztése” című pályázatból. A könyvtár épülete és berendezése is megújult, szintén pályázatok révén. Természetesen a Könyvtár a klasszikus funkciókat is ellátja (könyvkölcsönzés, újságolvasás), sőt a Könyvtár keretein belül működik az iskolakönyvtár is.

A **Maroslelei Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény** keretében működnek a szociális alapellátások: családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgálat, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, valamint a védőnői szolgálat, mint egészségügyi alapellátás. Az idősek nappali ellátásán kívül az összes ellátott szociális alapellátás kötelező feladat. Az idősek nappali ellátása a 3000 főt meghaladó lakosságszámú településen kötelező, a képviselő-testület mégis úgy döntött, hogy önként vállalt feladatként is biztosítja a szolgáltatást, melyet a település előregedő népességszerkezete is indokol. Az **EESZI** épületét is néhány éve újította fel és bővítette az önkormányzat egy DAOP-pályázat keretében, melynek eredményeként a fizikai akadálymentesítés teljes mértékben megvalósult, az info-kommunikációs akadálymentesítés pedig részben, az intézményben több helyen Braille-írást táblák kerültek kihelyezésre.

Az egészségügyi alapellátás keretében az önkormányzat háziorvosi és fogorvosi ellátást is biztosít az **orvosi rendelőben**, mely szintén megújult. Az önkormányzatnak ez az egyetlen épülete, melyben komplex akadálymentesítés valósult meg.

A Maroslelei **Polgármesteri Hivatal** épületének felújítása is megtörtént 2018-ban. Az energetikai felújítás és fűtőkorszerűsítés mellett a komplex akadálymentesítés is megvalósult.

Munkalehetőség: a településen a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, az intézményekben és a Leleinnov Kft-nél összesen 35 főt foglalkoztat közalkalmazotti, köztisztviselői és MT hatálya alá tartozó jogviszony keretében, ezen kívül jelenleg 15 fő közmunkást foglalkoztat 2 közmunka-program keretében.

A település közigazgatási területén nincsenek olyan vállalkozások, amelyek nagyobb számban foglalkoztatni tudnák az aktív korú lakosságot, ezért az ingázás jelentős mértékű. A település szerencsés helyzetben van, mert 15 km távolságra van Makó, 18 km-re van Hódmezővásárhely, a

két legjelentősebb település, amely munkalehetőséget biztosít a helyi lakosok számára, de egyre nő a jelentősége Szegednek is az autópálya miatt. A helyben foglalkoztatottak jelentős része a kereskedelmi szférában dolgozik (üzletek, vendéglátó egységek). A mezőgazdasági idénymunka (napszám) sok családnak átmeneti segítséget nyújt, bár az utóbbi néhány évben ezen a területen is munkaerőhiány mutatkozik. Maroslele mezőgazdasági termelésében jelentős szerepet játszik a fokhagyma és a fűszerpaprika termesztése, és mivel mindkettő munkaigényes növény, ezért nagyszámú alkalmi munkavállalót foglalkoztatnak az idénymunkák időszakában. A mezőgazdaságban tevékenykedők jelentős hányada őstermelőként, családi gazdálkodóként dolgozik.

Közlekedés: a települést közúti közlekedéssel lehet megközelíteni, vasút nem működik. A közúti tömegközlekedés megfelelő, a járatokat a Volánbusz Zrt. szolgáltató úgy alakította ki, hogy az megfeleljen mind a munkavállalók, mind a tanulók, mind a városi szolgáltatásokat igénybe vevő egyéb utazóközönség számára. Az M43-as autópálya 2011-es átadása után a szolgáltató buszjáratot indított Szegedre, Földeák-Óföldeák-Maroslele-Szeged valamint Makó-Maroslele-Szeged útvonalon, ami nagyban elősegíti a vármegyeszékhelyen elérhető szolgáltatások igénybevételét elsősorban az oktatás, az egészségügy és a közigazgatás terén.

Értékeink, küldetésünk

Értékeink: Maroslele község viszonylag kis közösség, aminek nagy előnye, hogy könnyen látókörbe kerülnek azok a lakosok, akik valamilyen segítségre szorúlnak, így a „mindenki ismer mindenkit” állapotnak előnyei is vannak.

A városokra jellemző elidegenedés itt még nem jelentkezik, a szomszédok ismerik egymást és vigyáznak is egymásra, ami megkönnyíti az önkormányzat munkáját is, a szomszédoktól, ismerősöktől érkező jelzések gyorsan eljutnak az érintett önkormányzati intézményhez, vagy akár a képviselő-testülethez. A társadalmi szervezetekre az aktivitás jellemző, a településen hat ténylegesen is működő egyesület tevékenykedik. Az önkormányzat a társadalmi szervezetek támogatására pályázati rendszert működtet, ezáltal is elősegítve ezen egyesületek integráló, közösséget összefogó erejét. Az egyesületek rendszeres összefüvetelei lehetőséget teremtenek az emberi kapcsolatok ápolására azok számára is, akiknek életkoruk, egészségi állapotuk vagy egyéb élethelyzetük folytán erre más lehetőségük nincs. Az idősebb korosztály tagjai és a mozgáskorlátozott, fogyatékos személyek nehezen mozdulnak ki a településről, ezért számukra felértékelődik minden helyi lehetőség, kezdeményezés.

Küldetésünk: Az önkormányzat jogszabályban rögzített alaptevékenységei, kötelezően ellátandó feladatai és ezek megvalósításának módjai eleve meghatározzák azokat a tevékenységeket, amelyeket az önkormányzatnak végeznie kell. E tevékenységek jelentős részben a település fenntartás-üzemeltetés, a közszolgáltatások megszervezése, biztosítása és a közigazgatás területén realizálódnak. Mivel a képviselő-testületnek a település egészéért vállalt felelősséggel kell ellátnia feladatait, ezért kötelessége a lakosság minden rétegének igényeit figyelembe venni a döntéshozatal és a megvalósítás során. Maroslele Önkormányzata elkötelezett annak érdekében, hogy a település népességmegtartó ereje erősödjön, a helyi közszolgáltatások mindenki számára hozzáférhetőek legyenek. Az önkormányzat az intézményei működtetése során kiemelt figyelmet fordít arra, hogy felkutassa azokat a lakosokat, akik az intézmény által nyújtott szolgáltatást igénybe vehetik, ezáltal bővítve azon lakosok körét, akik valamilyen önkormányzati gondoskodásban részesülnek. Az önkormányzat a településfejlesztési tevékenysége során előnyben részesíti azokat a pályázatokat, beruházásokat, amelyek valamely kiemelt célcsoport lehetőségeit, élethelyzetét javíthatják.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Maroslele Községi Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az önkormányzat már rendelkezik olyan dokumentumokkal, amelyek összefüggésben vannak a helyi esélyegyenlőségi programmal és amelyek egy adott célcsoportra vonatkoznak. A legfontosabb az önkormányzat **Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptiója**, mely célcsoportjait tekintve szinte teljesen lefedi az esélyegyenlőségi program célcsoportjait: gyermekek, családok, időskorúak, nyugdíjasok, egyedülállók, marginalizálódott csoportok (krízis helyzetben lévő anyák, hajléktalanok, munkanélkülivé vált személyek), speciális csoportok (fogyatékkal élők).

Ebben a dokumentumban kerültek rögzítésre azok a célok, amelyeket a fenti célcsoportokkal kapcsolatban az önkormányzat fontosnak tart megvalósítani. A Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptiót két évente felül kell vizsgálni, az adatokat aktualizálni kell és ismételten meg kell határozni azokat a fejlesztési irányokat, amelyeket az önkormányzat a következő két évben meg kíván valósítani.

A másik fontos dokumentum a **Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv**, melyet az önkormányzat akkor készítettett el, amikor csatlakozott az IPR pályázati rendszerhez. E dokumentum célcsoportja az adott intézmény – jelen esetben – az általános iskola tanulói közül a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, célja pedig az integrálás. Mivel a dokumentum intézményhez kötött, ezért nem kezeli a település összes hasonló helyzetű gyermekét, csak azokat, akik a helyi iskolába járnak. Szintén egy pályázathoz készült el a **Sportkonceptió**, mely a helyi sportélet fejlesztését célozza elsősorban abból a szempontból, hogy milyen infrastrukturális fejlesztésekre lenne szükség ahhoz, hogy a helyi igényeket kiszolgálják.

A **gazdasági program** egy önkormányzati ciklusra szóló dokumentum, melyben a képviselő-testület meghatározza azokat a gazdasági terveket (fejlesztések, beruházások, felújítások, pályázati irányok stb.), amelyek prioritást fognak élvezni az elkövetkezendő időszakban.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyi esélyegyenlőségi program kötelező adatai elsősorban az önkormányzatok és az állami szervek (Foglalkoztatási Osztály, Családtámogatási Főosztály, Magyar Államkincstár stb.) TEIR adatszolgáltatásain alapulnak, melyeket a Központi Statisztikai Hivatal gyűjt össze, rendszerez és jelentet meg. A fenti szervek számára jogszabályok határozzák meg az adatszolgáltatás körét és struktúráját, maga az adatszolgáltatás pedig kötelező. Ezek az adatok a statisztikai adatbázisokban hozzáférhetőek. A demográfiai adatok vonatkozásában az önkormányzatok népesség-nyilvántartó rendszere jelent segítséget, mivel ott az aktuális adatok is nehézség nélkül elérhetőek, míg az egyéb statisztikai adatbázisok jobbra a 2023. év adataival bezárólag tartalmaznak információkat.

Komoly nehézséget jelent azoknak az adattábláknak a kitöltése, melyek olyan adatokat tartalmaznak, amelyek kívül esnek az önkormányzati és állami szervek kötelező adatszolgáltatásának körén. Ezek az adatok az önkormányzat által vezetett nyilvántartásokban sem állnak rendelkezésre, ezért ezek a táblák hiányosak. Az ide vonatkozó helyzetelemzésben nagy segítséget nyújthat a helyismeret, a kapcsolatfelvétel a társadalmi szervekkel vagy az érintett célcsoport tagjaival, ebben az esetben egy mintavételen alapuló, reprezentatív adatgyűjtés szolgál alapul, melyből csak óvatosan lehet következtetéseket levonni és intézkedést tervezni.

Legnagyobb probléma a helyi lakásállomány felmérése során jelentkezett, ezek az adatok egyáltalán nem állnak rendelkezésre és a reprezentatív adatgyűjtés sem vezet eredményre.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségi és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkozik meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezethetnek. A szegénység kialakulásának okai többek között a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintett egészségi állapotában is jelentkezik, amely a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródást eredményezi. A társadalmi leszakadás súlyos probléma, ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

Ahhoz, hogy legalább hozzávetőlegesen megállapíthassuk azok számát, akiket a mélyszegénységben élők csoportjába sorolunk, azt kell meghatározni, hogy milyen objektív mutatók adatait használhatjuk fel. Ilyen elsődleges mutató a jövedelmi, vagyoni helyzet. Általánosan elfogadott szempont a családban az egy főre jutó jövedelem összege, a vagyoni helyzet esetében pedig az ingatlan tulajdon és a nagyobb értékű ingótulajdon (pl: személygépkocsi).

A jövedelem összetételére jellemző, hogy jobbra olyan bevételek alkotják, amelyek állami vagy önkormányzati szociális ellátásnak minősülnek (pl.: családi pótlék, GYES, aktív korúak foglalkoztatást helyettesítő támogatása, rendszeres szociális segély, a Foglalkoztatási Osztály által folyósított ellátások, időskorúak járadéka, munkaképesség csökkenéshez kapcsolódó ellátások, lakásfenntartási támogatás stb.) Ezen ellátások jogszabályokban meghatározott összege azonban évek óta nem emelkedett, így az ezekben részesülők helyzete évről-évre romlik a minimálisan elégséges létfenntartás költségeinek folyamatos emelkedése miatt. A Csongrád Csanád-Vármegyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya tartja nyilván a regisztrált munkanélkülieket. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás folyósítása is a járási hivatal hatáskörébe került.

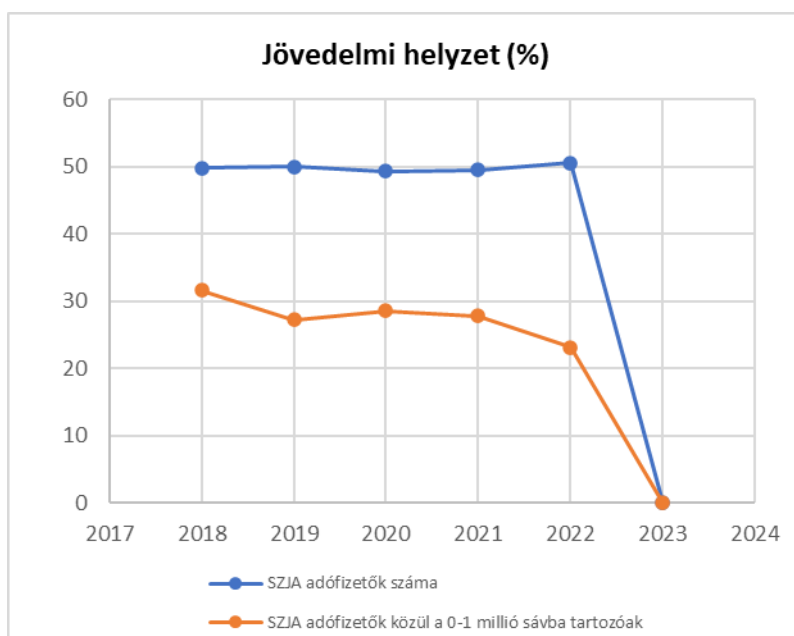
A regisztrált munkanélküliek száma évekig 80-90 fő volt, ez a lakosság 6 %-a, addig a 2016-os adatok alapján ez a szám 56 fő, a lakosság 4 %-a. Ez szám 2018-ben még csökkent, 30 főre.

Természetesen a két csoport között átfedések vannak, de ha az előző két csoporthoz hozzászámítjuk azokat, akik valamely olyan állami ellátásban részesülnek, amelynek összege nem haladja meg a szegénységi küszöbértéket, akkor megállapítható, hogy Maroslelén hozzávetőlegesen 320-350 mélyszegényben élő személy él, ami az összlakosság 15-16 %-a.

Maroslelén a 2022-es népszámlálás adatai szerint 16 roma nemzetiséghez tartozó személy él, ami nem feltétlen jelent valós adatot, tekintve, hogy - a nemzetiségi törvény szerint - az számít romának, aki annak vallja magát és figyelembe véve azt, hogy a népszámlálás során a nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó kérdés nem tartozott a kötelezően megválaszolandó kérdések közé, ezért sokan nem is válaszolták rá. Mivel az önkormányzat nem rendelkezik nyilvántartással a roma nemzetiséghez tartozókról, ezért nehezen határozható meg azok csoportja, akik ehhez a célcsoporthoz tartoznak.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2018	49,78	31,63
2019	49,95	27,21
2020	49,25	28,53
2021	49,45	27,80
2022	50,56	23,10
2023	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

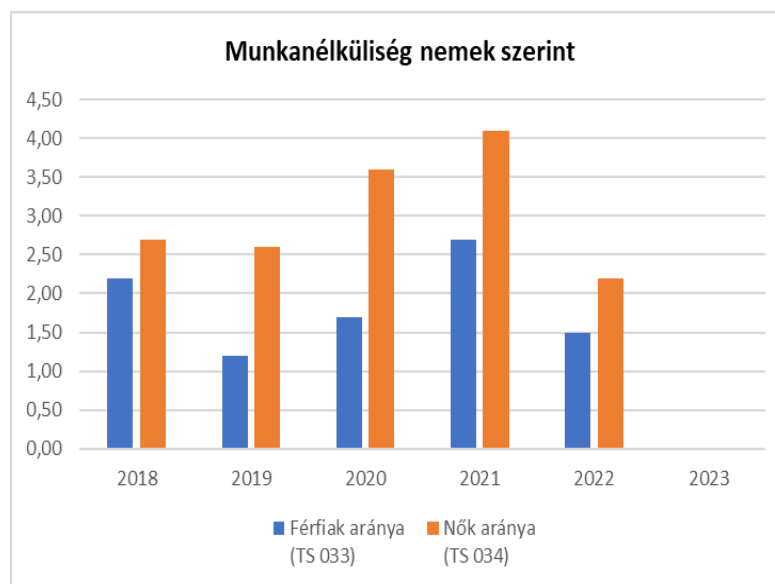
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftl.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	2,20	2,70	2,45%
2019	1,20	2,60	1,90%
2020	1,70	3,60	2,65%
2021	2,70	4,10	3,40%
2022	1,50	2,20	1,85%
2023	n.a.	n.a.	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes népességhez képest milyen arányú a nyilvántartott álláskeresők száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között.

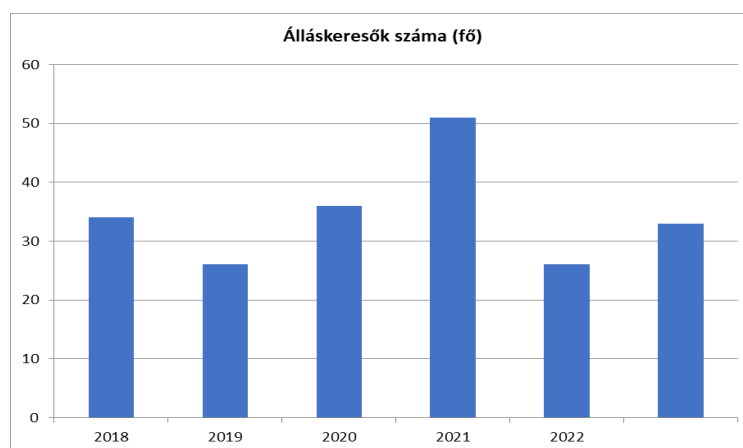
A nyilvántartott álláskeresők száma 2018-tól 2023-ig folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, míg 2018-ban 34, addig 2022-ben 26 fő a nyilvántartott álláskeresők száma, mely az aktív korú lakónépesség 1,29 %-a.

A nyilvántartott álláskeresők között a nők száma magasabb, ami abból adódik, hogy a térségben kevés olyan munkahely van, amely nők számára kínál munkalehetőséget. A kisgyermekes anyukák munkavállalása is nehezített, mivel ahhoz, hogy a 6 órás munkakezdésre a munkahelyén legyen, az 5 órás busszal már el kell indulnia, így a gyermekekről nem tudna gondoskodni. Vannak olyan családok, hogy – bár az anya regisztrált munkanélküli – nincs elhelyezkedési szándéka, mert az apa keresete mellé vállalt mezőgazdasági termelőtevékenység olyan mértékű kiegészítő jövedelmet biztosít a család számára, amely mellett az anya munkavállalására már nincs égetően szükség.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	34	26	36	51	26	33
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	1,00	4,00	2,00	1,00	0,00
	%	0,00%	3,85%	11,11%	3,92%	3,85%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	4,00	4,00	3,00	6,00	1,00	1,00
	%	11,76%	15,38%	8,33%	11,76%	3,85%	3,03%
26-30 év (TS 039)	Fő	5,00	1,00	2,00	6,00	1,00	1,00
	%	14,71%	3,85%	5,56%	11,76%	3,85%	3,03%
31-35 év (TS 040)	Fő	3,00	2,00	2,00	6,00	1,00	2,00
	%	8,82%	7,69%	5,56%	11,76%	3,85%	6,06%
36-40 év (TS 041)	Fő	3,00	1,00	2,00	3,00	0,00	3,00
	%	8,82%	3,85%	5,56%	5,88%	0,00%	9,09%
41-45 év (TS 042)	Fő	2,00	4,00	2,00	4,00	0,00	2,00
	%	5,88%	15,38%	5,56%	7,84%	0,00%	6,06%
46-50 év (TS 043)	Fő	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	4,00
	%	8,82%	7,69%	5,56%	5,88%	3,85%	12,12%
51-55 év (TS 044)	Fő	4,00	4,00	6,00	3,00	1,00	2,00
	%	11,76%	15,38%	16,67%	5,88%	3,85%	6,06%
56-60 év (TS 045)	Fő	3,00	2,00	3,00	7,00	6,00	3,00
	%	8,82%	7,69%	8,33%	13,73%	23,08%	9,09%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	7,00	5,00	10,00	11,00	14,00	15,00
	%	20,59%	19,23%	27,78%	21,57%	53,85%	45,45%

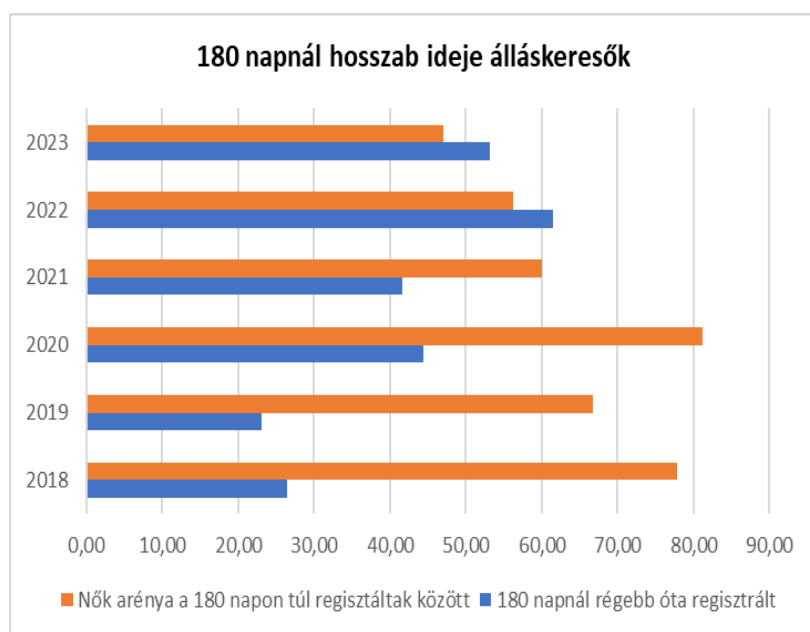
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A korcsoportok szerinti megoszlást vizsgálva megállapítható, hogy a munkanélküliek aránya a 25 év alattiak és az 55 év felettiak körében a legalacsonyabb, valószínűleg ez országos tendencia, mivel az ebbe a korosztályba tartozó munkavállalót foglalkoztató munkáltató jogszabály alapján járulékkedvezményben részesül, ezzel ösztönzi a Kormány a pályakezdő fiatalok és a nyugdíj előtt állók foglalkoztatását.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	26,47	77,78
2019	23,08	66,67
2020	44,44	81,25
2021	41,67	60,00
2022	61,54	56,25
2023	53,13	47,06

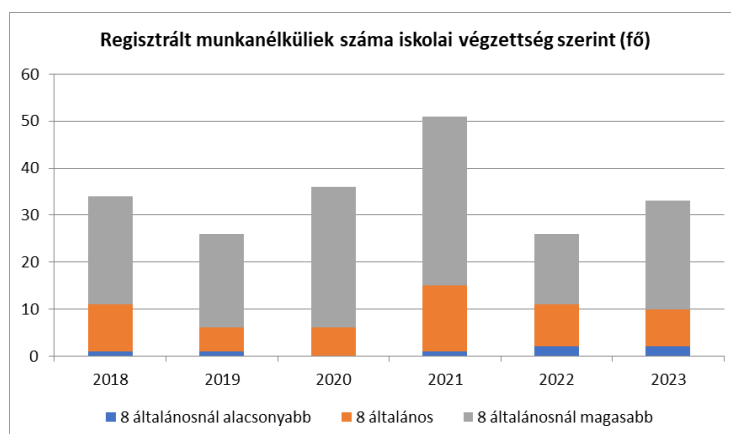
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tartósan munkanélküli az a személy, aki 180 napnál régebben regisztrált munkanélküli. 2018-tól (26,47 %) 2023-ig (53,13 %) a nyilvántartott munkanélküliek közötti arányuk növekvő tendenciát mutat.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

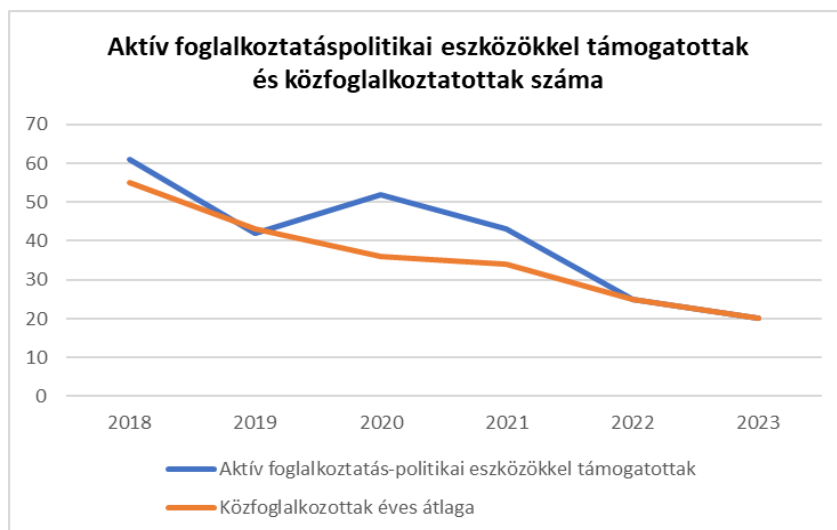
3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	34	1	2,94%	10	29,41%	23	67,65%
2019	26	1	3,85%	5	19,23%	20	76,92%
2020	36	0	0,00%	6	16,67%	30	83,33%
2021	51	1	1,96%	14	27,45%	36	70,59%
2022	26	2	7,69%	9	34,62%	15	57,69%
2023	33	2	6,06%	8	24,24%	23	69,70%

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	61	55
2019	42	43
2020	52	36
2021	43	34
2022	25	25
2023	20	20

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

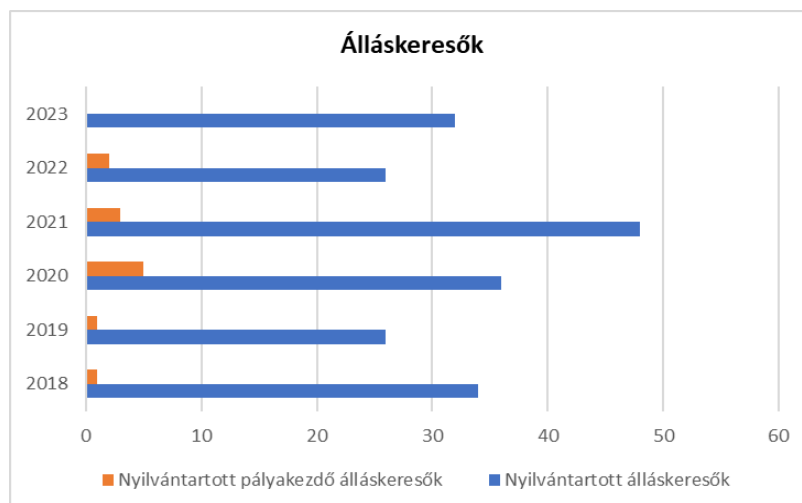
Maroslelén foglalkoztatáshoz való hozzáférés biztosított mind a mobilitás, mind az információ elérése tekintetében. A közlekedési feltételek javulásával Szeged munkaerő vonzása is jelentősen növekedett. A munkavállalók jelentős része Makó, Hódmezővásárhely, Szeged városokba ingázik. Az autóbusz menetrend igazodik a többműszakos munkarendhez. A munkalehetőségekről, foglalkoztatási programokról a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya nyújt információt.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A településünkön élő fiatalok munkaerő-piaci lehetőségeit a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya tartja nyilván.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	34	1
2019	26	1
2020	36	5
2021	48	3
2022	26	2
2023	32	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

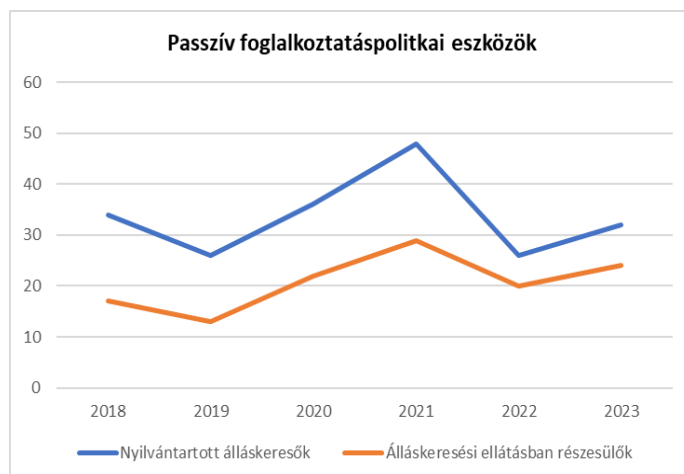

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;
- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;
- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;
- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskereső ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %- ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	34	-	17	50,00%
2019	26	1,98%	13	50,00%
2020	36	2,76%	22	61,11%
2021	48	3,70%	29	60,42%
2022	26	1,98%	20	76,92%
2023	32	2,45%	24	75,00%

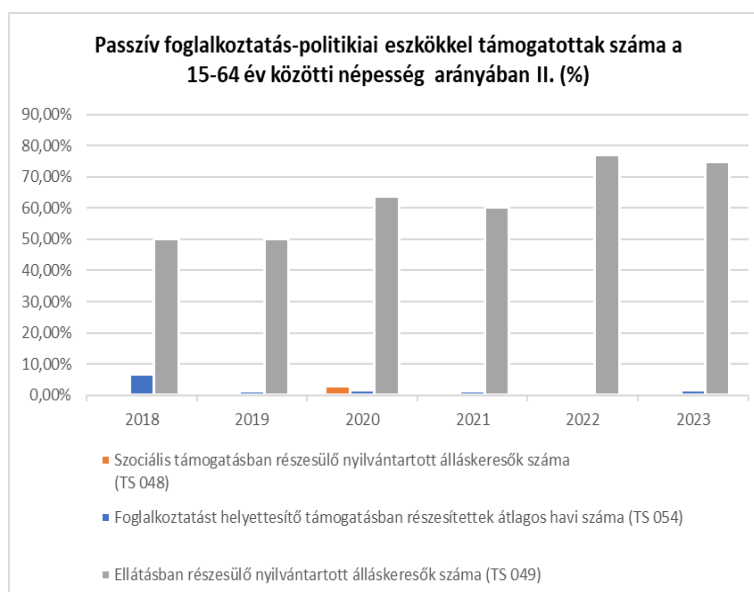
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adataiból megállapítható, hogy a 15-64 év közötti lakónépességből viszonylag alacsony azoknak a száma, akik álláskeresői segélyben részesülnek.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 048)	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)			Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	0	0,00%	2	6,59%	17	50,00%
2019	0	0,00%	0	1,31%	13	50,00%
2020	1	2,78%	1	1,53%	23	63,89%
2021	0	0,00%	1	1,38%	29	60,42%
2022	0	0,00%	0	0,00%	20	76,92%
2023	0	0,00%	1	1,81%	24	75,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	1
2019	1
2020	1
2021	0
2022	0
2023	1

Forrás: TeIR, KSH

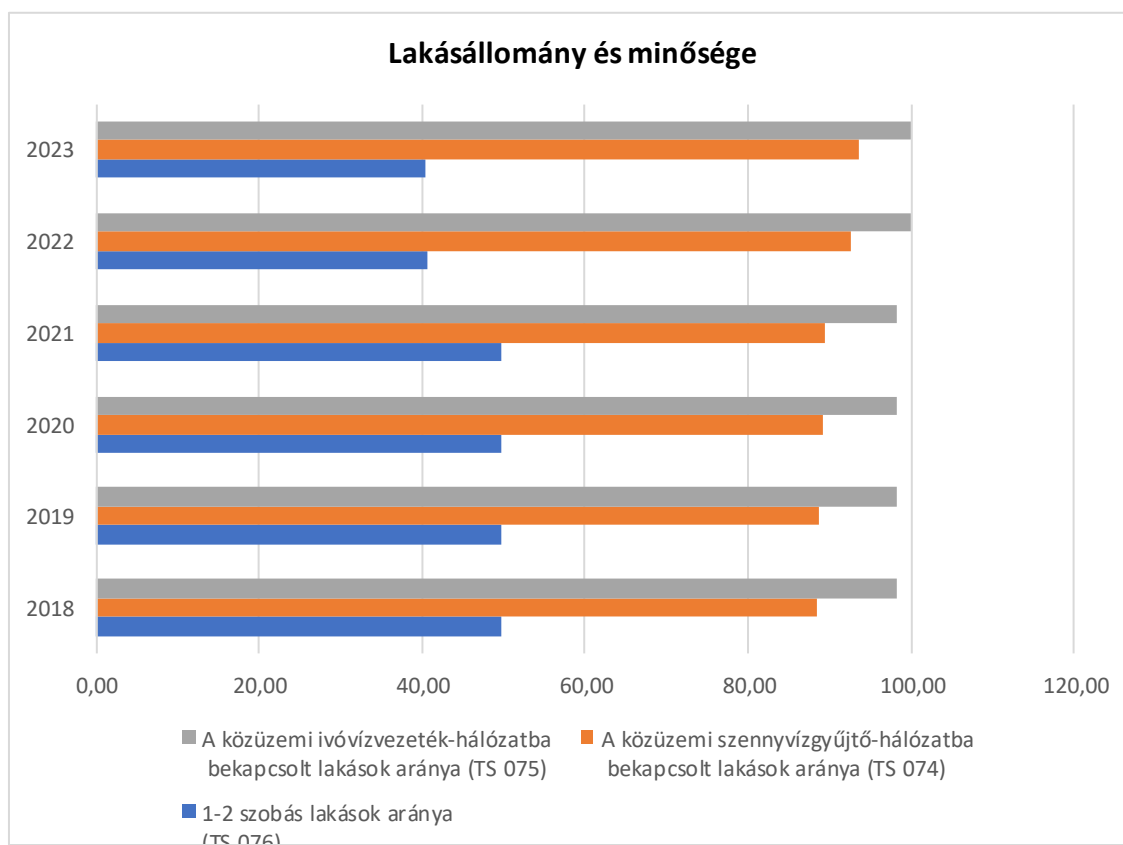
Az alapszolgáltatás megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális helyzetükből vagy más okból származó problémáik megoldásában. A szociális törvény valamennyi települési önkormányzat kötelező feladatává teszi lakosságuk szociális alapellátás biztosítását. Maroslele Községi Önkormányzat fenntartásában működik az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, mely által biztosítottak a következő szociális alapellátások a községben élők számára: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, nappali ellátás és gyermekjóléti szolgáltatás, az egészségügyi alapellátáshoz tartozó fizioterápiás szolgáltatás, valamint bölcsődei ellátás biztosítása.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	945	0	0,00	49,74	88,47	98,31
2019	943	0	0,00	49,63	88,76	98,20
2020	943	0	0,00	49,63	89,08	98,20
2021	943	0	0,00	49,63	89,40	98,30
2022	922	2	2,17	40,56	92,73	100,00
2023	924	2	2,16	40,48	93,61	100,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Az Önkormányzat tulajdonát képező ingatlanok közül kettő piaci alapon bérbe adható lakóingatlan van, az egyik lakás, a másik családi ház. A bérbeadás feltételeit a képviselő- testület az önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás célú helyiségek bérbeadásának feltételeiről szóló 13/2016.(V. 11.) önkormányzati rendeletben szabályozza. Jelenleg csak az egyik lakóingatlannak van bérlője. Mindkét ingatlan összkomfortos.

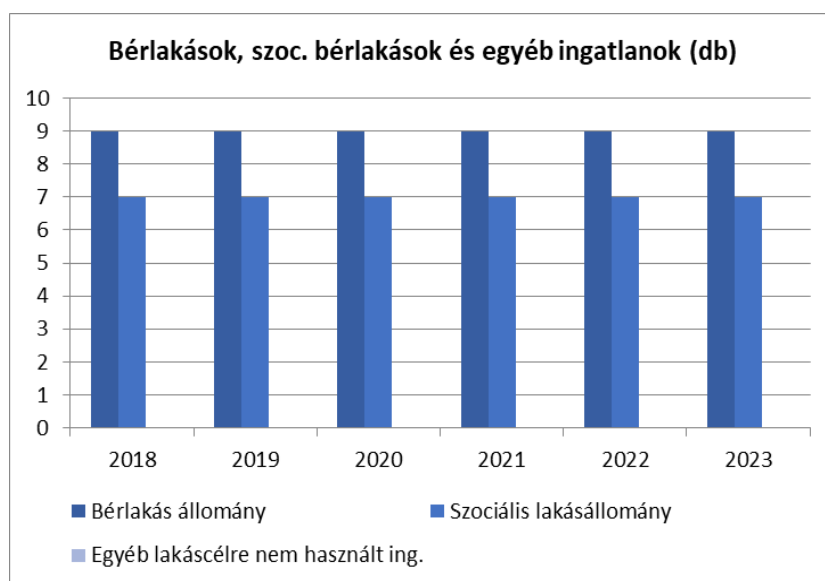
b) szociális lakhatás

Az önkormányzat 2016-ban egy 7 lakásos társasházat építtetett, amelyeket szociális bérlakásként üzemeltet. Jelenleg minden lakásnak van bérlője. A bérbeadás feltételeit szintén a képviselő-testület az önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás célú helyiségek bérbeadásának feltételeiről szóló 13/2016. (V. 11.) önkormányzati rendeletben szabályozza. E rendelet szerint a lakások legfeljebb 5 évre adhatók bérbe, a bérleti szerződés egy alkalommal további 5 évre meghosszabbítható. Minden lakás összkomfortos.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány **opcionális (önkormányzati adatok)**

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2018	945	0	9	0	7	0	0
2019	943	0	9	0	7	0	0
2020	943	0	9	0	7	0	0
2021	943	0	9	0	7	0	0
2022	922	0	9	0	7	0	0
2023	924	0	9	0	7	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

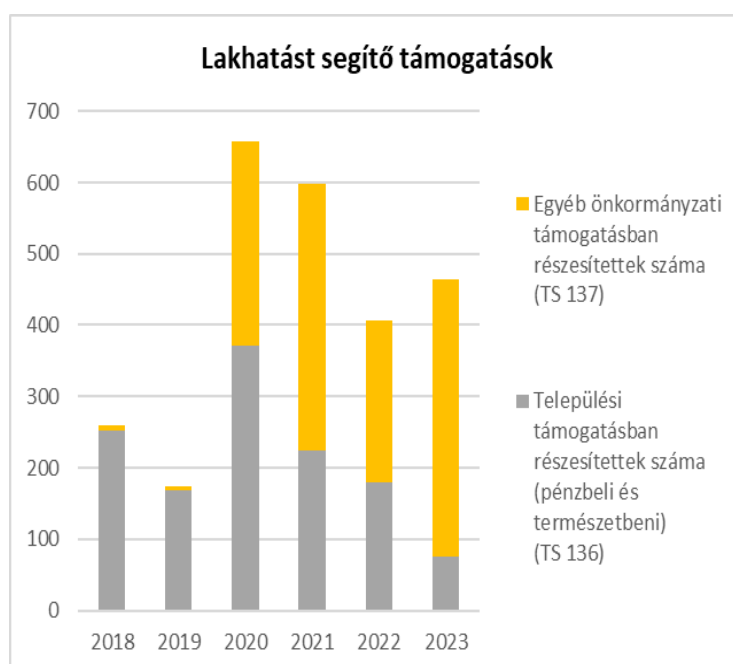
c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok
A településen nincs egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan.

d) lakhatást segítő támogatások

Lakhatást segítő támogatás a helyi lakásfenntartási támogatás, melynek részletes szabályait az egyes szociális ellátásokról szóló 5/2015.(II. 27.) önkormányzati rendelet tartalmazza. Az egy főre eső jogosultsági jövedelemhatár egyedülálló esetén 178 125.-Ft-ra történő felemelése kibővítette a támogatásra jogosultak körét. Az önkormányzat a támogatás összegét a közüzemi szolgáltatóknak utalja át közvetlenül. A lakásfenntartásban részesítettek száma folyamatos emelkedést mutat 2021-ig, aminek kettős oka van, egyrészt a családok jövedelmi viszonyainak romlása miatt a jövedelmi jogosultság határa alá esett az egy főre jutó jövedelem, másrészt további bővülést jelentett a jövedelemhatár megemelése. 2023-ban a támogatottak száma csökkent, ennek oka elsősorban az, hogy a nyugdíjak folyamatos emelése és a jogosultsági jövedelemhatár stagnálása miatt a nyugdíjasok közül évről évre többen esnek ki az ellátásból.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	252	7
2019	169	5
2020	371	287
2021	224	374
2022	179	228
2023	75	389

Forrás: TeIR, KSH Tstar

e) eladósodottság

A hatósági szociális ügyintézés során egyre többször találkozunk kikapcsolási értesítőkkel, melyeket a szolgáltatók küldenek a fogyasztónak ki nem egyenlített tartozás miatt. A védendő fogyasztó státusz lehetőséget biztosít a fogyasztónak arra, hogy egyedi megállapodás keretében rendezze a szolgáltatóval a fennálló hátralékot.

A svájci frank alapú jelzáloghitelek miatt a Nemzeti Eszközkezelő eddig két esetben kért jegyzői igazolást amiatt, hogy az ingatlan tulajdonos nem tudta fizetni a hitelező bank felé a törlesztő részleteket és emiatt kérte az ingatlanának állami tulajdonba vételét. A valóságban azonban több olyan család van, ahol a havi törlesztő részletek a család összbevételének jelentős részét teszik ki.

Az önkormányzat adósságcsökkentési támogatást nem biztosít, mivel az nem kötelező feladat a község nagysága miatt.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Külterületen kettő lakott ingatlan van, a lakosok száma 4 fő.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Maroslele községben telepek, szegregátumok nincsenek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Maroslele község egy háziiorvosi körzetet alkot, mely vegyes körzet, vagyis a háziiorvos látja el a 18 éven aluliakat is, tehát házi gyermekorvos a községben nincs. A háziiorvos iskolaorvosként is működik. A háziiorvos vállalkozó orvosként végzi a háziiorvosi teendőket. A fogászati alapellátást szintén vállalkozó fogszakorvos végzi, aki az iskola fogászatot is biztosítja.

Az egészségügyi alapellátás keretében működik a védőnői szolgálat, a község lakosság száma alapján az egész település egy körzetnek minősül.

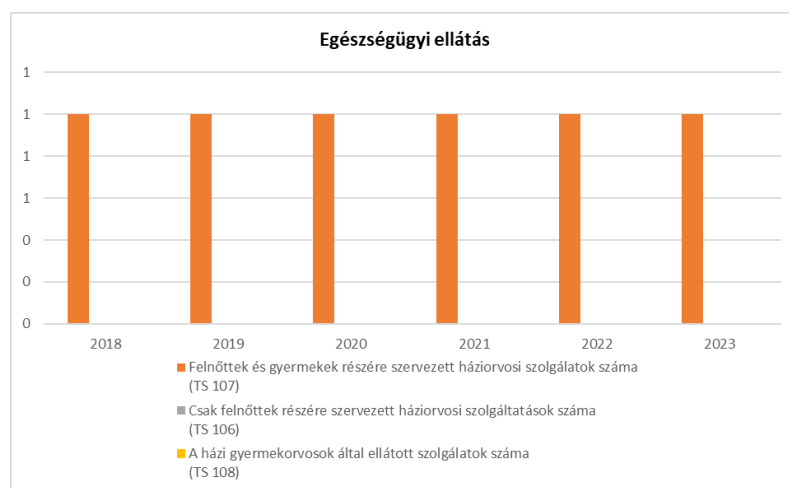
Az egészségügyi alapellátás mindegyikének helyet biztosító épület az önkormányzat tulajdonában álló orvosi rendelő. A közelmúltban pályázati forrásból sikerült az épületet felújítani, átalakítani, komplex akadálymentesítését megvalósítani.

2018. január 1-től Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatával közösen, közös háziiorvosi és védőnői körzetként látja el az Önkormányzat a Tápai rét egészségügyi alapellátási feladatait. Ennek oka az, hogy a lakosoknak a földrajzi sajátosságok miatt egyszerűbb

Maroslelére jönni az egészségügyi alapellátások igénybevétele miatt, mint Szegedre bemenni.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	1	0	0	1	64	21,60
2019	1	0	0	1	59	10,90
2020	1	0	0	1	60	12,00
2021	1	0	0	1	55	12,50
2022	1	0	0	1	54	12,40
2023	1	0	0	1	52	9,80

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A tüdőszűrést évente egy alkalommal végzik szűrőbusz segítségével, erre a szűrésre azonban csak a 40 év feletiek kapnak meghívót, számukra a szűrés ingyenes. Egyéb esetekben a tüdőszűrés a Makói Kórház és Rendelőintézetben végezhető el.

A fogászati szűrést az iskolafogászat keretében a házi fogszakorvos végzi. A védőnő szervező munkájának köszönhetően évente sor kerül nőgyógyászati szűrésre, ortopédiai vizsgálatra. Az Egészségfejlesztési Iroda (EFI) minden évben szervez szakorvosi szűrővizsgálatokat, melynek keretében szintén ortopéd orvos, bőrgyógyász végez vizsgálatokat, valamint a szakszemélyzet csontsűrűség és érszűkület vizsgálatot is végez. A vércukor- és koleszterinszint mérés szintén a szűrővizsgálatok részét képezi, ugyanúgy, mint az emlő önvizsgálat bemutatása a mellrák megelőzése érdekében. A testsúly mérést és a BMI-index meghatározását követően életmód tanácsadással segítik a fogyni vágyókat.

A szűrőnap azért fontos, mert ezeket a vizsgálatokat csak a városi szakellátás keretében lehet egyébként igénybe venni, így az a korosztály, amelyik már nehezen utazik, helyben hozzájut ezekhez a szakellátásokhoz.

Néhány évvel ezelőtt az önkormányzat beszerzett egy korszerű hallásvizsgáló készüléket a védőnői szolgálat részére, így a védőnő mind az óvodások, mind az iskolások hallásvizsgálatát rendszeresen elvégzi.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

g) drogprevenciós szolgáltatások;

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: Önkormányzati adat

Maroslele községben népkonyha nem működik.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2023)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsonzótt egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
1	van	1 954	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen tizenegy ténylegesen is tevékenykedő egyesület működik, akik igen aktívan szervezik az egyesület életét:

Maroslelei Polgárőr és Tűzoltó Közhasznú Egyesület
Maroslelei Sportegyesület
Reumás Csiga Maroslelei Mozgáskorlátozott Egyesület
Nyugdíjas Klub
Nyitnikék Egyesület
P-art Művészeti és Ifjúsági Egyesület
Generációk Egy Hullámhosszon Egyesület
Bozsó Garage Egyesület
Maroslele Gazdakör
Maroslelei Földtulajdonosok Vadászegyesülete
Elszegényedés Ellenés Nemzeti Mozgalom

Van 10 tagú, de van 30 tagú egyesület is, akik heti vagy havi rendszerességgel szervezik összejöveteleiket. Az önkormányzat segítséget nyújt a társadalmi szervezeteknek abban, hogy térítésmentesen biztosítja a közösségi teret az összejöveteleik számára, továbbá minden évben pénzügyi támogatásban részesíti a társadalmi szervezeteket.

- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A közösségi élet probléma mentes, etnikai konfliktus gyakorlatilag nincs, ami annak is köszönhető, hogy alacsony a nemzetiséghez tartozók száma a településen. A ritkán előforduló szórakozó helyen történő atrocitás nem etnikai indíttatású.

- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Vannak olyan helyi civil szervezetek, amelyek kimondottan azzal a szándékkal jöttek létre, hogy tevékenységükkel segítséget nyújtsanak az alapító okiratukban megjelölt célcsoport számára, függetlenül attól, hogy az egyesület tagjairól van szó vagy sem. Ilyen a Nyitnikék Egyesület, mely az óvodai és az iskolai programokhoz nyújt segítséget, ilyen a Polgárőr Egyesület, mely a község közbiztonságáért tevékenykedik, ilyen az Elszegényedés Ellenés nemzeti Mozgalom helyi csoportja (beolvadva a Nyugdíjas Klubba), mely ingyenes ruha adományokkal segíti az arra rászoruló családok életét. Vannak olyan civil szervezetek, amelyek főként a tagjai számára fejtenek ki tevékenységet, de részt vesznek önkormányzati rendezvények lebonyolításában is, ilyen a Sportegyesület, a Reumás Csiga Maroslelei Mozgáskorlátozott Egyesület, a Bozsó Garage Egyesület, a Generációk Egyhullámhosszon Egyesület, P-art Művészeti és Ifjúsági Egyesület, a Nyugdíjas Klub, a Gazdakör Egyesület és a Vadászegyesület. Általánosan elmondható, hogy minden helyi civil szervezet a tagjai körén túl a község lakossága felé is fejt ki tevékenységet.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Maroslele településen nem élnek nemzetiségek.

- e) helyi lakossági önszerveződések.

Községünkben három közalapítvány és tizenegy egyesület működik, melyek aktívan részt vesznek a közösségi élet alakításában.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Maroslele községben roma nemzetiségi önkormányzat nem működik.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a munkanélküliek között a nők száma magasabb	törekedni kell arra, hogy minél több nőt vonjanak be a közfoglalkoztatásba
A munkavállalók nem rendelkeznek információval az aktuális álláslehetőségekről.	Munka-pont szolgáltatás működtetése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 044	1 099	2143	48,72%	51,28%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			81	3,78%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	159	192	351	7,42%	8,96%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	35	30	65	1,63%	1,40%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Maroslele községben a lakónépesség száma 2023. január 1-jén 2143 fő, ebből a

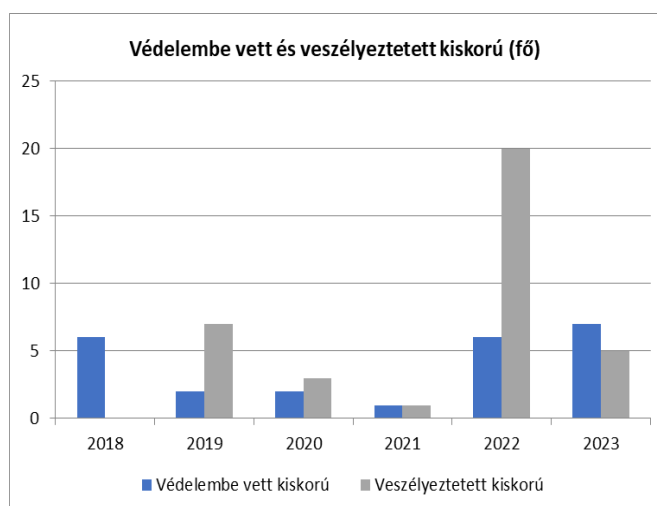
0–2 évesek száma	81 fő
3–5 évesek száma	79 fő
6–14 évesek száma	191 fő
15 –18 évesek száma	87 fő.

Az ellátórendszer támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat és emellett a megelőző tevékenységet a szociális, köznevelési, egészségügyi, közművelődési, sport és társadalmi szervezeteinek hálózatán keresztül és együttműködve tudja végezni. Elmondható, hogy a településen a gyermekekkel foglalkozó intézményekben ezek jelen vannak. A jelzőrendszer tagjai folyamatosan kapcsolatban vannak egymással, akár napi szinten is tájékoztatják egymást, ha szükséges. A gyermekek, az iskoláskorúak ellátása, esélyegyenlősége az egyenlő bánásmód szerint jól működik, az iskola rendelkezik Helyi Közoktatási Esélyegyenlőségi Tervvel is.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	6	0
2019	2	7
2020	2	3
2021	1	1
2022	6	20
2023	7	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. §. n) pont).

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermekvédelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 68. § (1) bekezdés.

A gyermek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi ellátások rendszere:

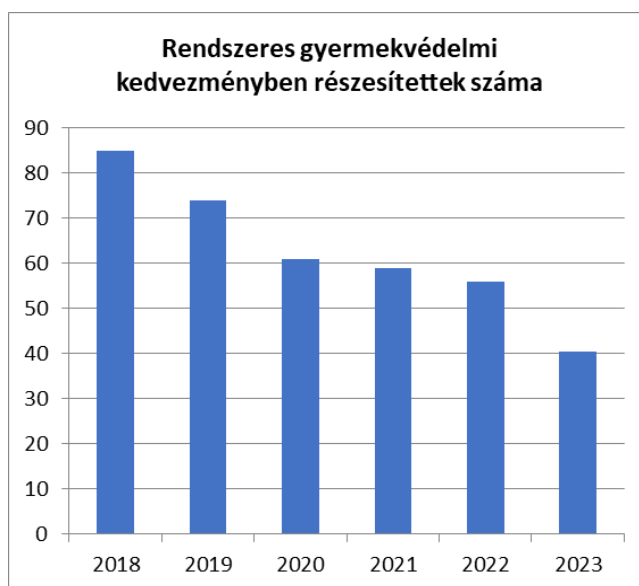
- Pénzbeli és természetbeni ellátások:
 - a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) rendkívüli segély,
 - c) gyermektartásdíj megelőlegezése,
 - d) otthonteremtési támogatás,
 - e) kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
 - a) gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b) gyermekek napközbeni ellátása,
 - c) gyermekek átmeneti gondozása.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:
 - a) otthont nyújtó ellátás,
 - b) utógondozói ellátás,
 - c) területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
- A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
 - a) védelembe vétel,
 - b) családba fogadás,
 - c) ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - d) átmeneti nevelésbe vétel,
 - e) tartós nevelésbe vétel,
 - f) nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) utógondozás elrendelése.

A fenti ellátások közül Maroslele község Önkormányzata az alábbiakat biztosítja: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, rendkívüli segély, gyermekjóléti szolgálat. A többi ellátási forma vagy nem kötelező ellátás vagy nem önkormányzati hatáskör.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	85
2019	74
2020	61
2021	59
2022	56
2023	41

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A Gyvt. 2013. szeptember 1-től hatályos rendelkezései átalakították a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet megállapításának szabályait. Az ezt megelőző szabályozás szerint hátrányos helyzetűnek minősült minden olyan gyermek vagy fiatal felnőtt, akinek a jegyző rendszeres gyermekvédelmi támogatást állapított meg. A Gyvt. 67/A. § szerint azonban a rendszeres gyermekvédelmi támogatás megállapítása már nem jelenti automatikusan a hátrányos helyzet fennállását is. Ahhoz további körülményeknek is fenn kell állnia:

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres

gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az **Szt. 33. §-a** szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükségellakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítják meg, míg a kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban és rendkívüli segélyben akkor részesítheti a családot az önkormányzat, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászorult kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása.

Ennek formái:

a) a gyermekétkeztetés normatív kedvezménye,

b) pénzbeli támogatás (évente két alkalommal: augusztus és november hónapban, feltéve, hogy a kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-jén, illetve november 1-jén fennáll),

c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény (ingyenes tankönyv).

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása 2006. január 1. napjától jegyzői hatáskör. A megállapítás célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a törvényben meghatározott normatív kedvezményekre (tankönyvtámogatás, ingyenes étkezés, eseti támogatás kétszer egy évben, melynek esetenkénti összege 6.000.-Ft gyermekenként, és 6.500.-Ft a hátrányos helyzetű és a halmazottan hátrányos helyzetű gyermek esetén).

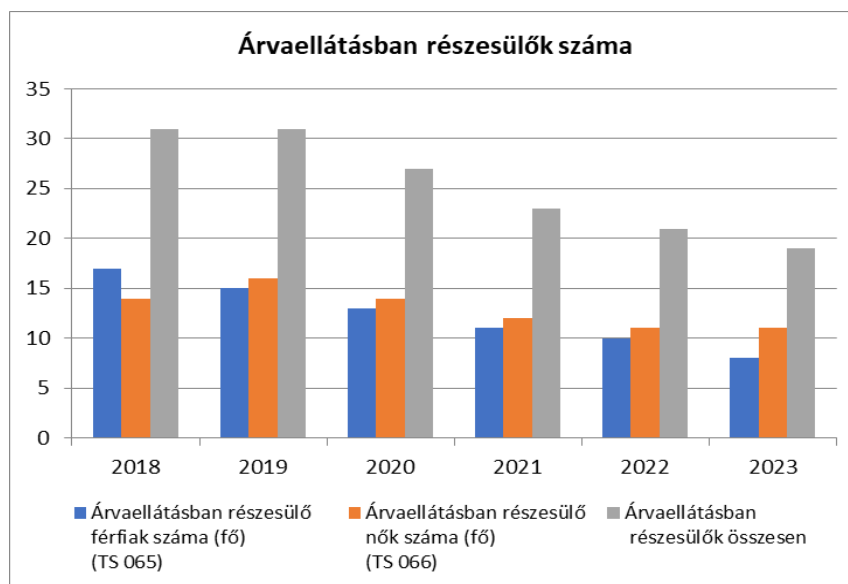
c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Rendkívüli segélyben részesíthető a gyermekvédelmi törvény és a helyi rendelet szabályainak megfelelően az a gyermeket gondozó család, amely időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. A rendkívüli segélyről átruházott hatáskörben a Szociális és Civil Kapcsolatok Bizottsága dönt.

Elsősorban azokat a gyermekeket kell alkalmanként rendkívüli támogatásban részesíteni, akiknek eltartásáról a családjuk más módon nem tud gondoskodni, illetve alkalmanként jelentkező többletkiadások – különösen az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásának elősegítése, a gyermek nevelésbe vételének megszüntetését követő gyámhivatali visszahelyezés, betegség vagy iskoláztatás miatt anyagi segítségre szorulnak.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	17	14	31
2019	15	16	31
2020	13	14	27
2021	11	12	23
2022	10	11	21
2023	8	11	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekétkeztetést, ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon. A közétkeztetés keretében biztosítja a déli meleg főétkezést és további két étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is alkalmazni kell.

A gyermekvédelmi törvény alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek mindegyike jogosult az ingyenes étkezésre. A három- vagy több gyermekes családok esetében – ha egyébként rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosulta – a normatív kedvezmény mértéke az intézményi térítési díj 50 %-a, tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50 %-a.

A közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre- az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést biztosítanak. A közétkeztetést az önkormányzat a tulajdonában álló, de vállalkozó által működtetett konyhán biztosítja az óvodások, az iskolások és az idősek részére.

Az utóbbi években nőtt az étkezéssel kapcsolatos betegségek száma (liszt-, tejcukor, tojásérzékenység), amely speciális étrendet igényel. A vállalkozó próbál ezen gyermekekre és idősekre figyelemmel lenni.

A szünidei gyermekétkeztetést az Önkormányzat nemcsak a kötelező kör (HH-s és HHH-s gyermekek) számára biztosítja, hanem minden rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára. Az igénybevétel elég problémás, a megigényelt ebédet többen nem veszik át, emiatt helyi rendeletben azt a szankciót vezette be az Önkormányzat, hogy ha kétszer nem veszi át az ebédet az igénylő úgy, hogy azt előzetesen nem mondta le, akkor a szünidő további részére már nem veheti igénybe a szolgáltatást. Természetesen ez a rendelkezés az opcionális körre vonatkozik, a kötelező körrel szemben az Önkormányzat semmiféle szankcióval nem élhet.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Jelenleg nincs magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek az intézményekben.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Maroslele Községi Önkormányzat nem rendelkezik adattal magyar állampolgársággal nem rendelkező, hátrányos helyzetű gyerekekről.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéshez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségre káros szerek elleni védelemben részesüljön.

A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek szerint a veszélyeztetettség okai között elsődleges a szociális helyzet elégtelensége és ennek elsődleges közege a szegregált, telepszerű lakókörnyezet.

Maroslele község vonatkozásában megállapítható, hogy a településen szegregált lakókörnyezet nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Gyvt. hatályos jogi szabályozása szerint a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgáltatást az önkormányzat az általa fenntartott Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény (EESZI) keretein belül működtetett család- és gyermekjóléti szolgálat útján biztosítja. 2016. január

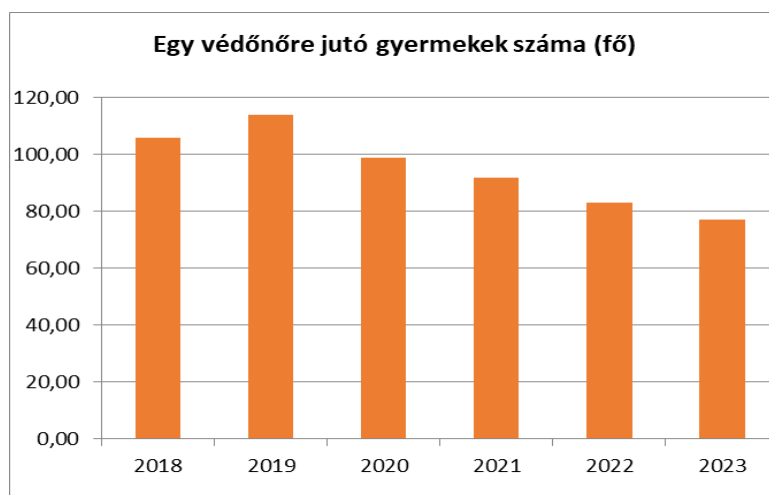
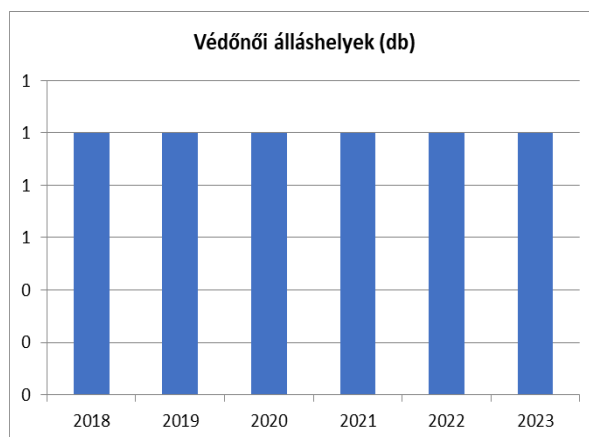
1-e előtt két önálló szolgálat működött, a gyermekjóléti szolgálat és a családsegítő szolgálat, 1-1 fő családgondozóval. 2016. január 1-től a két szolgálatot már integrált formában, család- és gyermekjóléti szolgálat formájában kell működtetni, 1 fő családgondozóval.

A család- és gyermekjóléti szolgálat a településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	1	106	106,00
2019	1	114	114,00
2020	1	99	99,00
2021	1	92	92,00
2022	1	83	83,00
2023	1	77	77,00

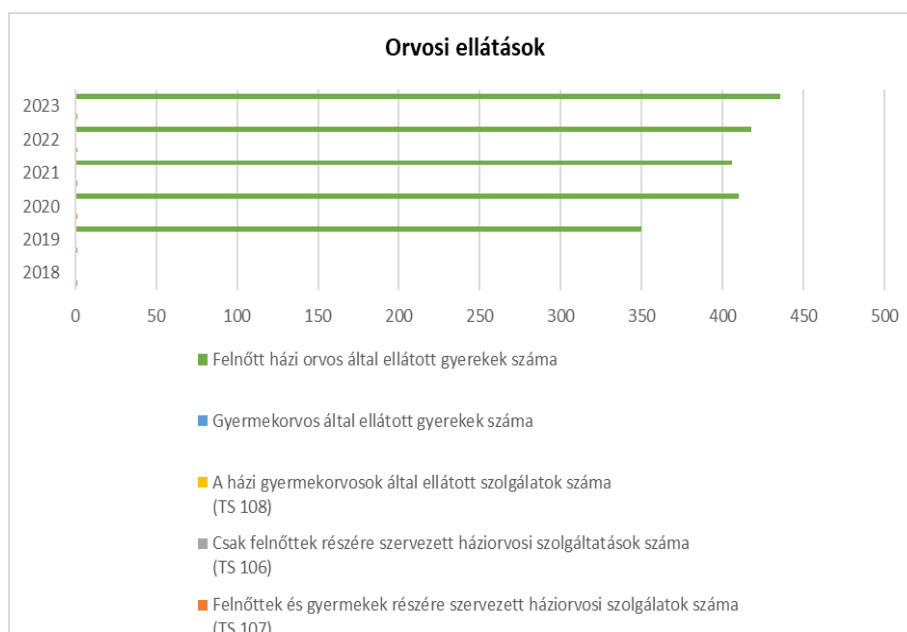
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	1	0	0	0	0
2019	1	0	0	0	350
2020	1	0	0	0	410
2021	1	0	0	0	406
2022	1	0	0	0	418
2023	1	0	0	0	436

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az egészségügyi alapellátás, valamint a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások biztosítása a helyi önkormányzat kötelező feladata.

Az egészségügyi ellátás tartalmát az egészségügyről szóló 1997. CLIV. törvény határozza meg, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola egészségügyi ellátásról.

Maroslelén egy háziiorvosi körzetet finanszíroz az egészségbiztosítási pénztár, mely körzet vegyes körzetként működik, vagyis a háziorvos látja el a 18 éven aluliak orvosi kezelését is, tehát külön gyermekorvosi körzet nincs.

A háziorvos minden évben beszámol a képviselő-testületnek az előző évi tevékenységéről, a lakosok általános egészségügyi állapotáról. A beszámoló szerves része az ellátott esetek száma, mely együttesen tartalmazza a 0-18 éves korúakat és a felnőtt ellátott lakosokat, így nincs külön adat arra nézve, hogy hány gyermeket látott el.

2018. január 1-től a Tápai-rét közös háziiorvosi és védőnői körzetet alkot, így az ellátás közösen történik Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata és Maroslele Községi Önkormányzat között. Erre azért volt szükség, mert a réti lakosok könnyebben elérik a maroslelei szolgáltatást, mint a szegedit.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A korosztály korai fejlesztése részben megoldott, hiszen a logopédus és a gyógytestnevelő akár már a kiscsoportos gyermeket is fejlesztheti, a tanulási képesség vizsgálata azonban csak nagycsoportban, az iskolaérettség megállapítása végett történik és a szakértői bizottság véleménye alapján csak ekkor kezdődik a korai fejlesztés, melyet fejlesztő pedagógusok végeznek. Az Önkormányzat az EFOP-3.9.2-16-2017-00028 azonosítójú pályázat révén többlet fejlesztő és logopédiai órát tudott biztosítani a pedagógiai szakszolgálat által kötelezően biztosított órákon felül 2018-2022-ig.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Maroslele Községi Önkormányzat a személyes gondoskodás keretében nyújtott gyermekjóléti alapellátásokat – melyek kötelező önkormányzati feladatok – az általa fenntartott Egyesített egészségügyi és Szociális Intézménye útján biztosítja. Az intézményben 1 fő családgondozó látja el a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait, aki az intézményvezető is egyben.

A gyermekjóléti szolgáltatás valamennyi tevékenysége – a gyermekvédelmi törvény alapján – a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányul.

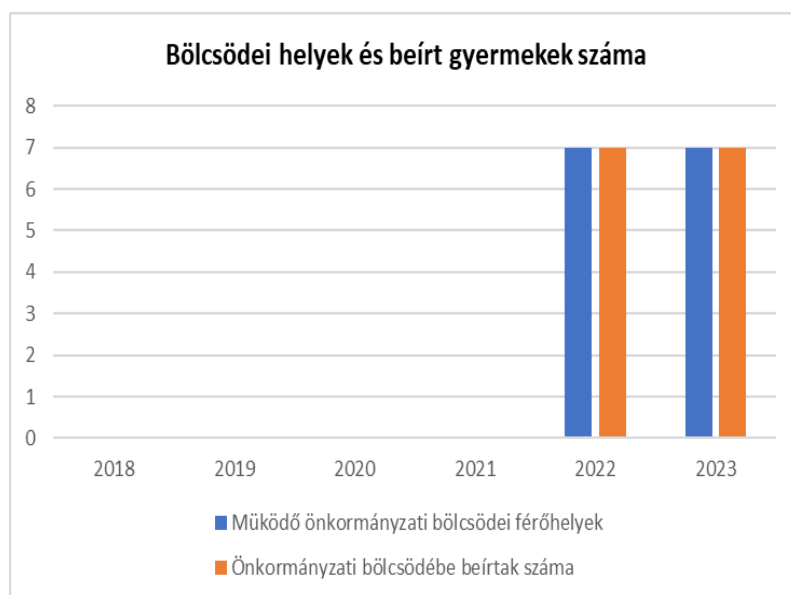
A veszélyeztetettség – gyermekvédelmi törvény szerint – olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A veszélyeztetettség már kora gyermekkorban kialakulhat, ezért fontos szerepe van a jelzőrendszer azon tagjainak, akik a nevelési-oktatási intézménybe kerülése előtt már kapcsolatba lépnek a gyermekkel, így a védőnőnek, a háziorvosnak vagy a gyermekjóléti szolgálat családgondozójának, akik szükség esetén jelzéssel élnek a megfelelő szervek felé. Ez azért is fontos, mert Maroslelén bölcsőde nem működik, így a gyermekek hároméves korukban kerülnek be olyan intézménybe, az óvodába, ahol az óvodapedagógusok szakértő szemmel kiszűrhetik a veszélyeztetett gyermekeket.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	7	7
2023	7	7

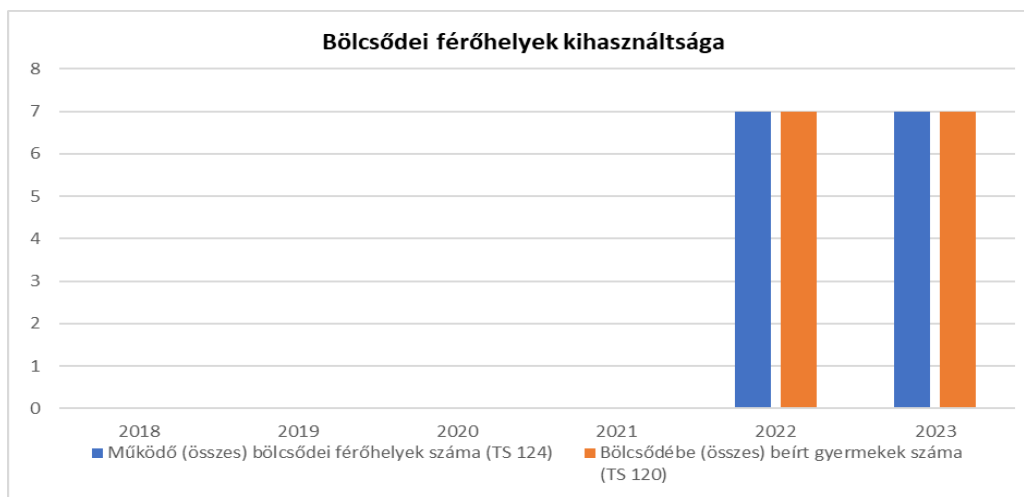
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Tábla:4.3.3.b)

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	7	7	7	7
2023	0	0	0	0	7	7	7	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

Ahhoz, hogy a gyermekjóléti szolgálat a feladatát hatékonyan el tudja látni, vagyis hogy gondoskodni tudjon az arra rászorult, veszélyeztetett gyermekekről, az szükséges, hogy a veszélyeztetettség ténye azon személyek, szervek, hatóságok tudomására jusson, akik az adott esetben intézkedés megtételére hatáskörrel rendelkeznek. Ennek érdekében a gyermekjóléti szolgálat veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszert működtet, amely lehetővé teszi a gyermekeket általában és konkrétan érintő veszélyeztető okok feltárását, a veszélyeztetettség időben történő felismerését. A jelzőrendszer tagjai különösen a védőnő, a házi orvos, a nevelési-oktatási intézmények, rendőrség, ügyészség, bíróság, pártfogó felügyelői szolgálat, társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok. A gyermekvédelmi rendszer hozzájárul az esélyegyenlőtlenségek kiküszöböléséhez azáltal, hogy a gyermekgondozásba vétele, a megfelelő és időben megtett intézkedések révén a testi-lelki szenvedés, illetve a nehéz élethelyzetek átélése után gyorsabban tud regenerálódni.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások korlátozottak, amelyek elsősorban az anyagi természetű problémák kezelésére szolgálnak. Ilyen a települési segély. Az anyagi problémák okai főleg összetársadalmi eredetűek, amelyeket helyi szinten megoldani nem tudunk, csupán arra van az önkormányzatnak lehetősége, hogy enyhítsen a kialakult krízishelyzeten. Az erre a célra fordítható anyagi források azonban nem elegendőek a kialakult helyzet hathatós kezeléséhez, azok nem nyújtanak valós segítséget az átmenetileg nehéz helyzetbe került családoknak.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Ezeket a programokat elsősorban a nevelési-oktatási intézmények biztosítják a gyermekek számára, hiszen a gyermekek a nap nagy részét ezekben az intézményekben töltik. A felmenő rendszerben bevezetett mindennapos testnevelés megoldást jelent arra, hogy a gyermekeket a rendszeres testmozgásra neveljék. Az alapfokú művészetoktatás keretében tartott néptánc órák szintén fontosak, mivel egy-egy óra kemény edzésnek felel meg.

Ezen kívül fontos szerepet tölt be a Maroslelei Sportegyesület, melynek keretében a gyermekeknek, fiataloknak rendszeresen lehetőségük van focizni a tanórán kívül is.

Szintén fontos sportolási lehetőség a taekwan-do edzés, és a fitness-torna.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermekétkeztetés kötelező önkormányzati feladat, melyet az önkormányzat a tulajdonát képező gazdasági társaság, a LeleInnov Kft. által működtetett iskola konyha útján biztosít. Ezen a 300 adagos konyhán főznek mind az óvodásokra, mind az iskolásokra, mind az idősekre. Az önkormányzat a gyermekétkeztetést állami támogatásból, a szülők által befizetett térítési díjakból és saját bevételeiből fedezi.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők ingyenesen étkezhetnek a nevelési-oktatási intézményben, valamint 50 %-os étkezési kedvezményben részesül, aki tartósan beteg, testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, három vagy több gyermekes családban él, valamint az a nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult tanuló, aki pszichés fejlődési zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl.: dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar). Ingyenes tankönyvellátásra jogosult az összes a tanuló.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárás nem indult, jelzéssel nem éltek.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel több évre visszanyúló kapcsolata van az önkormányzatnak, évente több alkalommal kerül sor élelmiszer csomag kiosztásra. A Segélyszervezet meghatározza azokat a célcsoportokat, amelyek tagjait a támogatásban részesíteni lehet, egyik ilyen célcsoport a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek köre. Az élelmiszer csomag alapvető élelmiszereket tartalmaz (liszt, cukor, étolaj, rizs, stb.) alkalmanként eltérő összetételben

A Szociális és Civil Szervezetek Bizottsága a segélyezési költségvetési kiadási előirányzat terhére minden karácsonykor 90 családnak biztosít karácsonyi ajándékcsomagot, elsősorban olyan családoknak, amelyekben beteg, egyedülálló van vagy több kiskorú gyermeket nevelnek. Ezek a csomagok a karácsonyra való tekintettel nem kizárólag alapvető élelmiszereket tartalmaznak, hanem pl. szaloncukrot, narancsot is, tekintve, hogy sok családban nem kerül a karácsonyfa alá még ez sem.

A ruházat pótlásában jelent nagy segítséget az iskolai szülői munkaközösség által rendszeresen megszervezett ruhabörze-akció, amelynek keretében a szülők által összegyűjtött, kinőtt ruhákat jelképes összegért lehet megvásárolni. Az így befolyt összeget a szülői munkaközösség a gyermekekre fordítja.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az önkormányzat kötelező feladatait figyelembe véve és az általános állami finanszírozás mértéke miatt elmondható, hogy ezen gyermekek részére az esélyegyenlőségük biztosítása érdekében megtehető intézkedések köre erősen korlátozott.

Az iskola rendelkezik közoktatási esélyegyenlőségi tervvel és az előző években az IPR-pályázati rendszer révén próbált kiemelt segítséget nyújtani ezen tanulóknak. Az iskola 2013. január 1-től állami fenntartásba és működtetésbe került, ezért a jövőben az önkormányzatnak az iskola vonatkozásában ilyen pályázati lehetősége már nem lesz.

Az óvoda önkormányzati fenntartásban maradt, azonban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek helyzete hangsúlyosan még nem jelentkezik ebben a korban.

Az oktatási-nevelési intézmények fizikai akadálymentesítése az elmúlt években megtörtént, de a komplex akadálymentesítés még nem valósult meg, bár az is elmondható, hogy jelenleg az óvodába nem, az iskolába pedig egy fogyatékossgal élő gyermek jár, tehát a komplex akadálymentesítés hiánya eddig még nem okozott problémát.

Az óvodai nyitvatartás jól illeszkedik a munkában álló szülők munkaidejéhez is, reggel fél héttől fogadják a gyermekeket, akik fél ötig maradhatnak az intézményben. Nyáron az óvodapedagógusoknak ki kell venniük a szabadságukat, ezért jobbára csak azok a gyermekek járnak óvodába, akinek a szülei dolgoznak vagy akik esetében a gyermekvédelmi szakemberek javasolják az óvodába járást. A nyári munkarend alatt csak egy csoporttal működik az óvoda.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Az egyenlőbánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelési, oktatási tevékenységre, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebtv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybe vétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

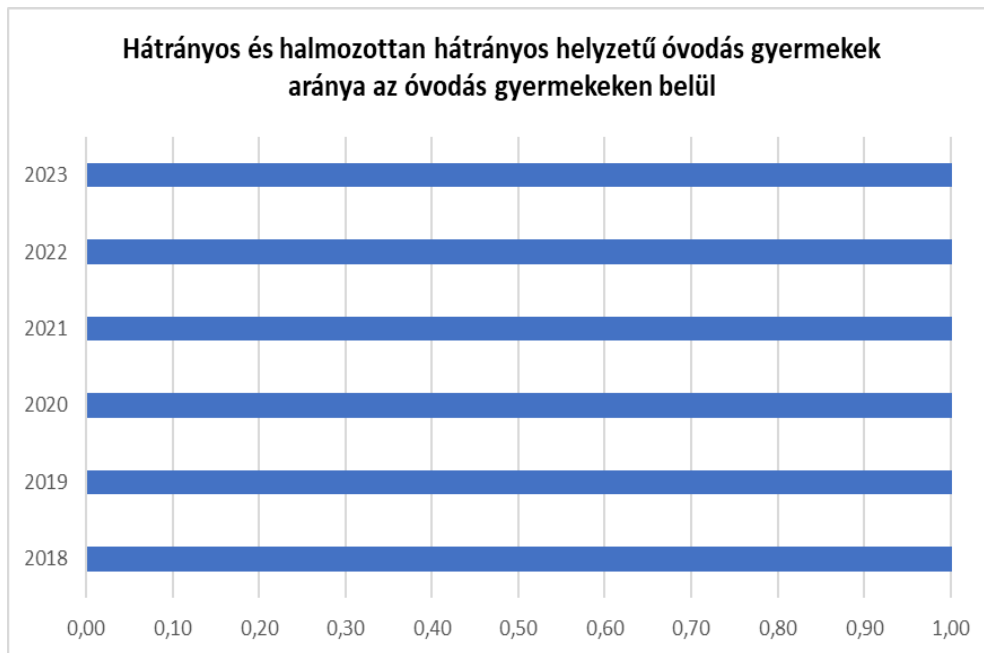
A szakértői bizottság véleményének figyelembevételével a nevelési-oktatási intézmények biztosítják a korai fejlesztést az érintett gyermekek esetében. Kiemelt figyelmet igénylő tanulók: a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	67	4	6,00
2019	70	2	2,90
2020	78	4	5,10
2021	70	3	4,30

2022	75	2	2,70
2023	76	2	2,60

Forrás: TeIR, KSH Tstar

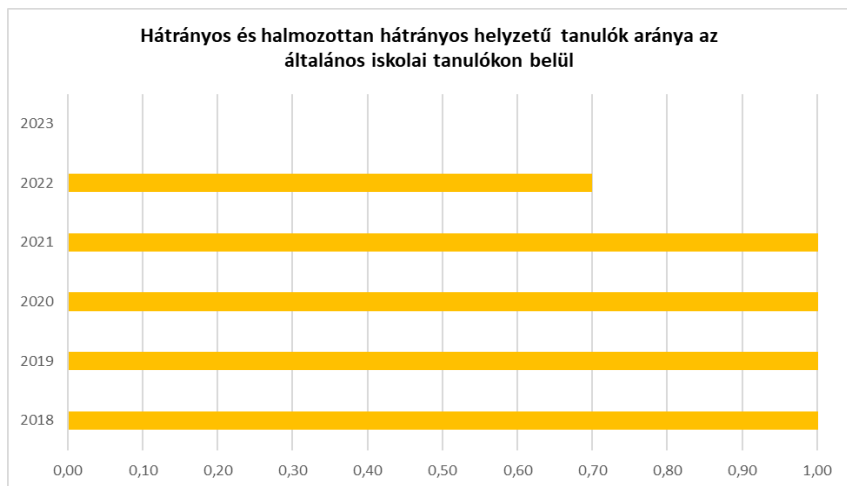

Az általános iskola esetében is elmondható, hogy a gyereklétszám csökkenés negatív kihatással lehet a működtetésre.

- b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Sem az óvodában, sem az iskolában nincsenek ilyen szakemberek alkalmazásban, de a pedagógiai szakszolgálat alkalmazásában, szerződés alapján logopédus, fejlesztőpedagógus és gyógytestnevelő rendszeresen jár ki a településre.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	149	16	11,40
2019	143	8	5,90
2020	139	7	5,70
2021	129	8	6,20
2022	140	1	0,70
2023	142	0	0,00

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	-	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	90	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30:00	16:30:00
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	2024.07.29-2024.08.21	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	6	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	6	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

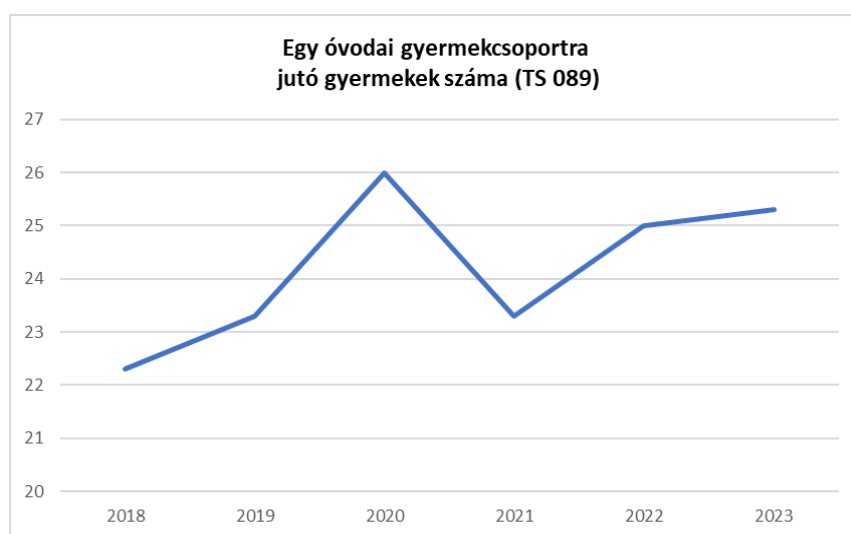
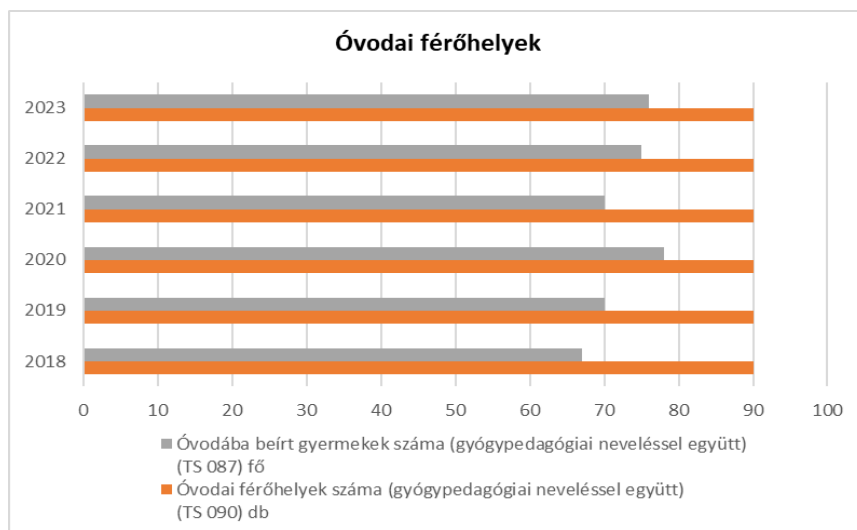
Az óvodai maximális férőhelyek száma 90 fő, így minden gyermeket fel tudunk venni, sőt a szabad kapacitás kihasználása érdekében a köznevelési törvény szabályai alapján a két és fél éves gyermekeket is felvesszük. Felvételi kérelem visszautasítására hosszú évek óta nem volt példa. A szabad kapacitás megléte azt is lehetővé teszi, hogy a körzethatáron kívülről is fogadjunk gyermekeket, de az is előfordul, hogy a helyi gyermekeket viszik városi óvodába, mivel a szülők ott dolgoznak és reggelente együtt indul a család.

A gyermeklétszám csökkenése kihatással van és lesz az óvoda működésére is, bár a jelenlegi 67 fő még elég a három óvodai csoport működéséhez, de a demográfiai adatok azt mutatják, hogy néhány éven belül esetleg sor kerülhet óvodai csoportok összevonására. Pedagógiai asszisztens alkalmazására a 60 fő gyermeklétszám feletti óvodákban van lehetőség.

Az óvodapedagógusok száma kiegészült 6 főre, így az óvodapedagógusok hiányzó létszáma 0-ra változott.

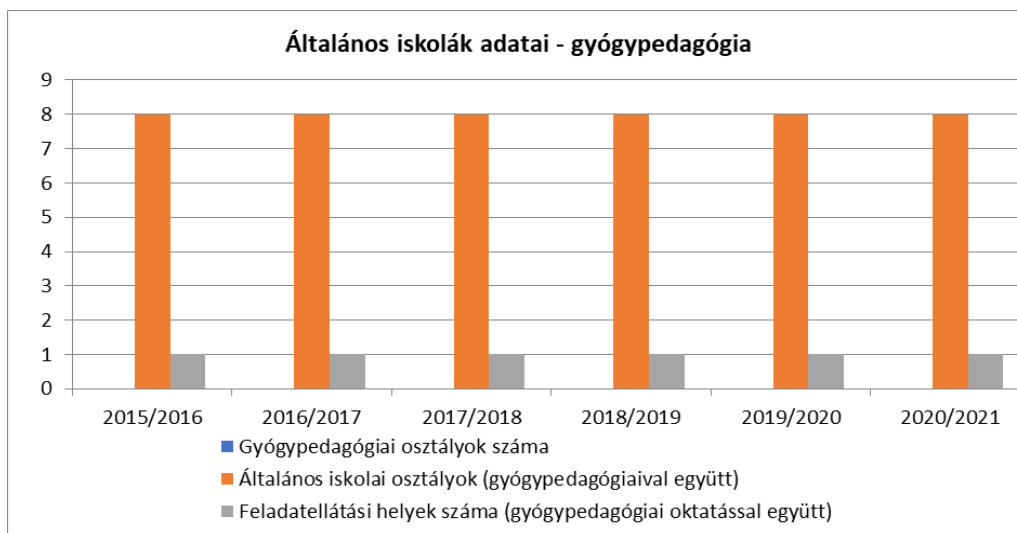
4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	71	3	90	1	67	0	0	22
2019	74	3	90	1	70	0	0	23
2020	87	3	90	1	78	0	0	26
2021	88	3	90	1	70	0	0	23
2022	95	3	90	1	75	0	0	25
2023	109	3	90	1	76	0	0	25

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanuló száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	0	8	1	17,50	5,00
2019	0	8	1	17,00	5,90
2020	0	8	1	15,40	1,60
2021	0	8	1	16,30	5,40
2022	0	8	1	18,00	5,60
2023	0	8	1	16,40	6,90

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskola esetében is elmondható, hogy a gyereklétszám csökkenés negatív kihatással lehet a működtetésre.

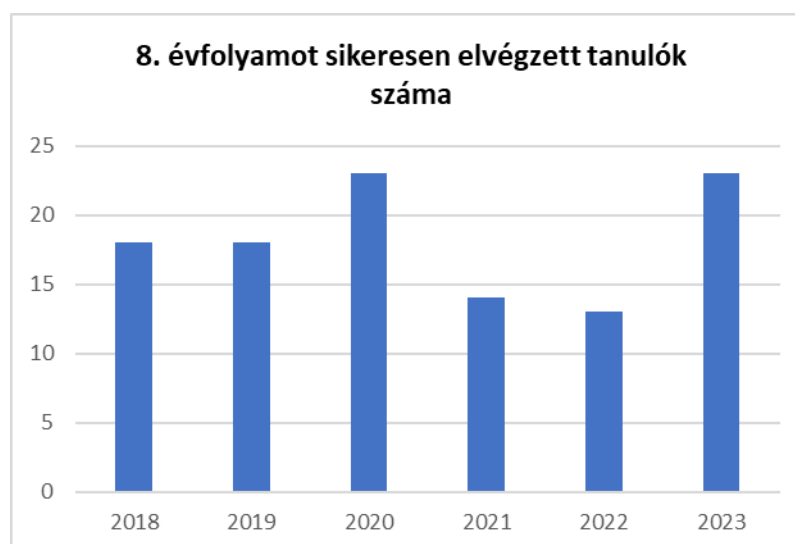
c) A hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;
A jelenség nem tapasztalható a településen, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárás nem indult.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;
A településen egy óvoda és egy iskola működik.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.
Lásd a 4.3. i) pont alatt.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2018	18
2019	18
2020	23
2021	14
2022	13
2023	23

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nyári gyermekprogramok hiánya.	Az önkormányzat szervezzen nyári táborokat az általános iskolás gyermekeknek.
A tanulási nehézséggel küzdő gyermekek nem jutnak kellő mennyiségű fejlesztő órához.	A törvényi előíráson felül többlet fejlesztés (logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus) biztosítása.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők gazdasági, speciális munkaerő-piaci helyzetét az adja, hogy egyszerre több szerepet töltenek be a mindennapi életben, egyszerre kell helytállniuk a munkahelyen és a családjukban. A kettős szerep miatt sokszor plusz terhek nehezédnek rájuk, és a szerepek összehangolása, közöttük egyensúly megteremtése nehézséget jelenthet számukra.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett jelenség, kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetük számos okra vezethető vissza, ilyen többek között az anyaság, az iskolázottság, az életkor. A gyermekgondozási szabadságról (GYES, GYED) visszatérni szándékozó, illetve kisgyermeket nevelő nők számára a korábbi munkahelyükre történő visszatérés több szempontból is nehézséget jelent. A munkaáltatók sokszor gondolják azt, hogy a gyermeket nevelő nők kevésbé terhelhetők, gyermekük esetleges betegségei, a család ellátása miatt kevésbé kiszámíthatók. A munkától való

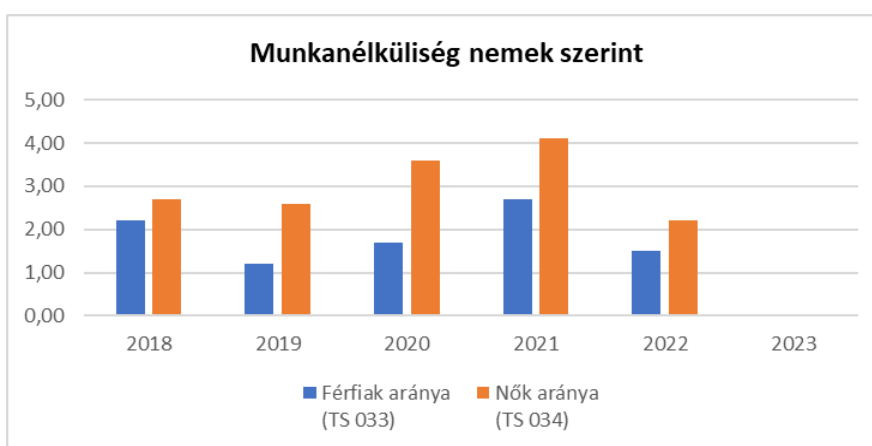
tartós távollétük alatt készségeik, ismereteik elavulnak, amely a foglalkoztatottság terén hátrányt jelent. Még nagyobb hátrányban vannak azok a nők, akik gyermekeiket egyedül nevelik vagy pályakezdőként kevés szakmai tapasztalattal rendelkeznek.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a lakónépességen belül a nők aránya magasabb, mint a férfiaké, az összlakosságon belül. Az adat jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak.

A nők számát az aktív korú népesség arányában vizsgálva megállapítható, hogy ebben a korosztályban számuk a férfiakénál alacsonyabb, amely a nyilvántartott álláskeresők viszonylatában is egyenes arányban van (3.2.1. tábla).

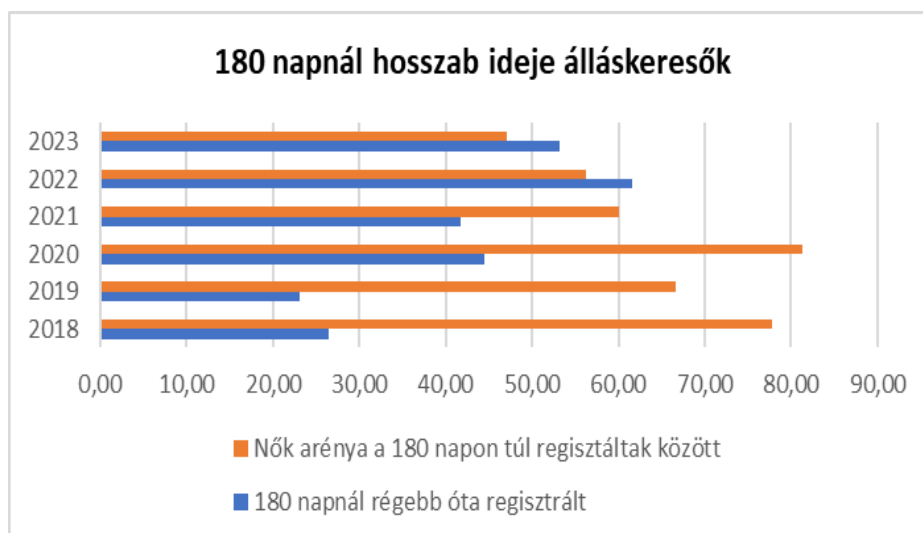
Az állami foglalkoztatási szerv adatait a nők foglalkoztatási esélyeinek tekintetében vizsgálva megállapítható, hogy a 180 napnál régebben regisztrált nők aránya magasabb a férfiakénál (3.2.3. tábla).

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	2,2	2,7	2,45%
2019	1,2	2,6	1,90%
2020	1,7	3,6	2,65%
2021	2,7	4,1	3,40%
2022	1,5	2,2	1,85%
2023	n.a.	n.a.	0,00%

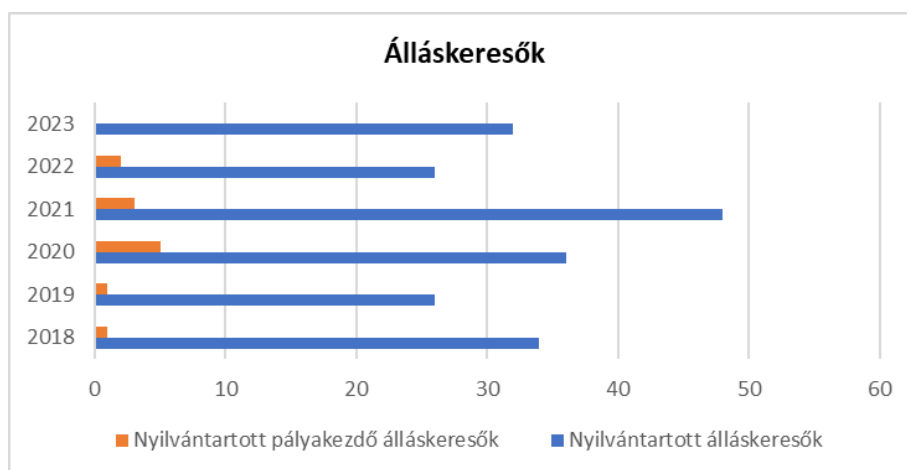
5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresőök (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	26,47	77,78
2019	23,08	66,67
2020	44,44	81,25
2021	41,67	60
2022	61,54	56,25
2023	53,13	47,06

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresőök száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresőök száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresőök száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	34	1
2019	26	1
2020	36	5
2021	48	3
2022	26	2
2023	32	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A foglalkoztatás és munkanélküliség alakulásának a nők körében nem lehet oka az óvodai férőhelyek száma, hiszen településünkön minden gyermek számára elérhető a szolgáltatás. Azonban a korai munkakezdés a kisgyermekes anyák munkavállalásának nem kedvez, mivel az óvoda 6.30 órától van nyitva, a 6.00 órás munkakezdéshez pedig az 5.00 órás busszal el kell menni. Ha nincs a családban olyan személy, aki be tud segíteni a gyermekfelügyeletbe a kora reggeli órákban, akkor az anya számára vállalhatatlan a munka.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Helyben kifejezetten nők foglalkoztatását elősegítő képzési program nincs. Ebből a szempontból elsősorban a környező városoknak van jelentősége, mivel méretüknél fogva ott adott a képzési programokhoz szükséges minimális résztvevői létszám. Ezeken a programokon a helyi nők is részt vehetnek, de a tapasztalat az, hogy nehezen szánják rá magukat az átképzésre, képzésre. Ennek az lehet az oka, hogy ugyanolyan nehézségbe ütközik bejárnia városba a képzésre, mint vidéken munkát vállalni, de szerepe lehet ebben annak a régi beidegződésnek, hogy a család fenntartás elsősorban a férfiak feladata, a nőké pedig a gyermekek nevelése, a család ellátása.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők elhelyezkedési esélyeit csökkenti az alacsony iskolai végzettség, számukra helyben szinte egyáltalán nem, de a környező városokban is csak csekély mértékben van munkalehetőség.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Hivatalos tudomásunk nincs ilyen jellegű hátrányos megkülönböztetésről.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz való hozzáférés, mert esélyeiket a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják.

A kisgyermekes családok számára fontos a bölcsődei férőhelyek száma. Maroslelén bölcsőde 2022 óta működik. Az óvoda a szabad kapacitása kihasználása érdekében már két és fél éves kortól fel tudja venni a gyermekeket, ez némi segítséget nyújt a kisgyermekes családoknak.

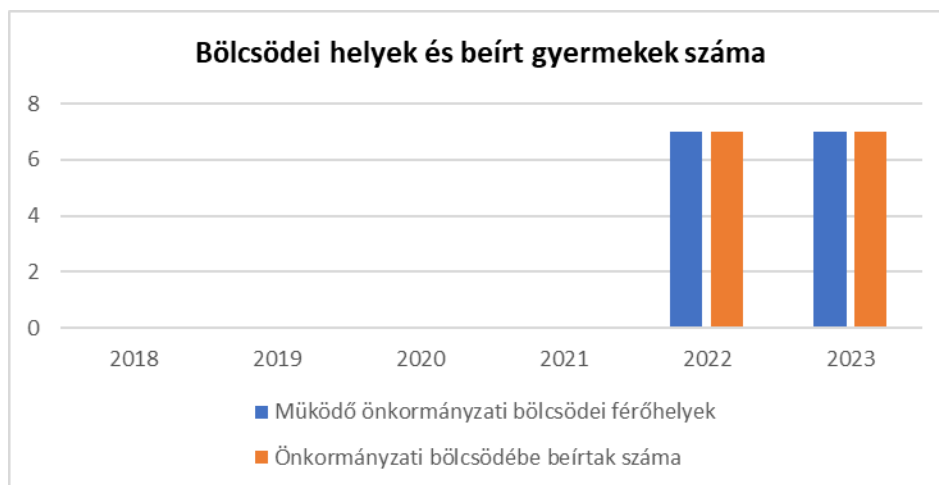
A településen biztosított az óvodai és iskolai ellátás, mely részletesen kifejtésre került az előző fejezetekben.

Az önkormányzati intézmények saját hatáskörben oldják meg a nők rugalmas foglalkoztatást, összeegyeztetve a munka, a család, és a gyermeknevelés feladatát.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	7	7
2023	7	7

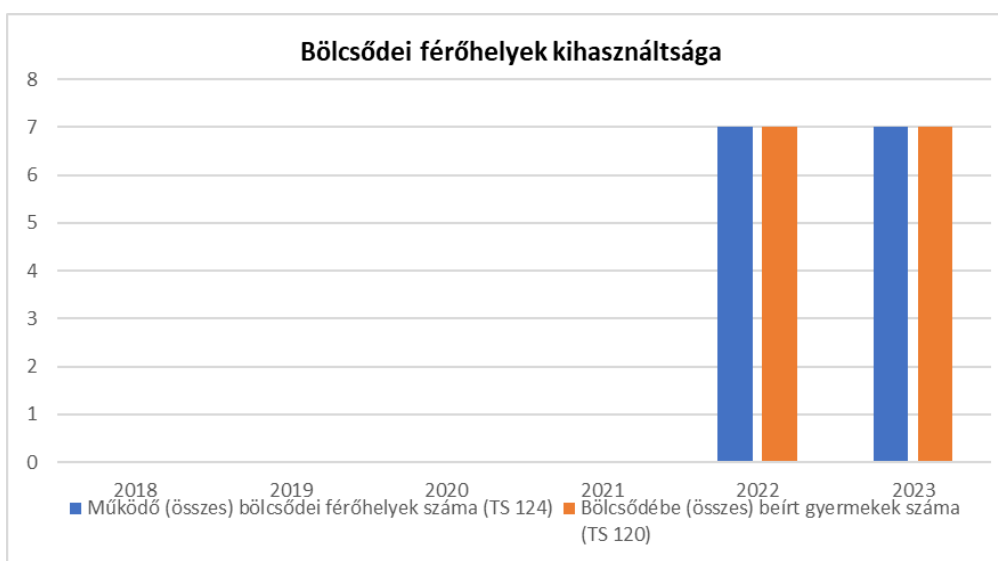
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	7	7	7	7
2023	0	0	0	0	7	7	7	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

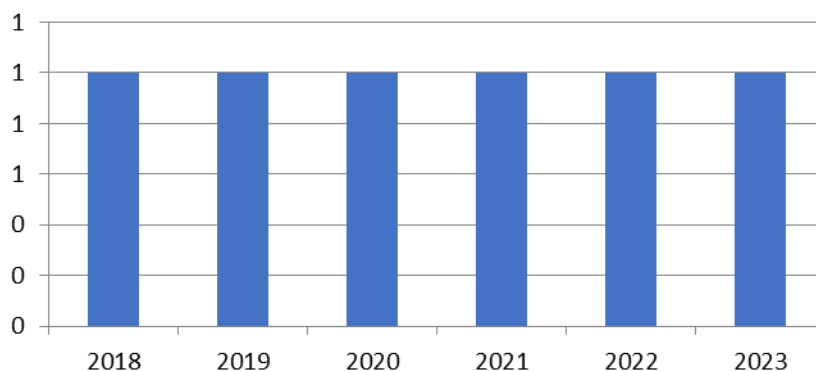
A védőnő nyilván tartja a körzetében lakcímmel rendelkező vagy életvitelszerűen a körzetben élő várandós anyákat. Célzott és szükséglet szerinti gondozást végez családlátogatás és védőnői tanácsadás keretén belül. Írásban értesíti a gyermekvédelmi szolgálatot, ha észleli a várandós anya válsághelyzetét.

A település egyetlen védőnői körzetet alkot, tehát az összes várandós anya gondozását és a csecsemő- és gyermekgondozást egy védőnő látja el.

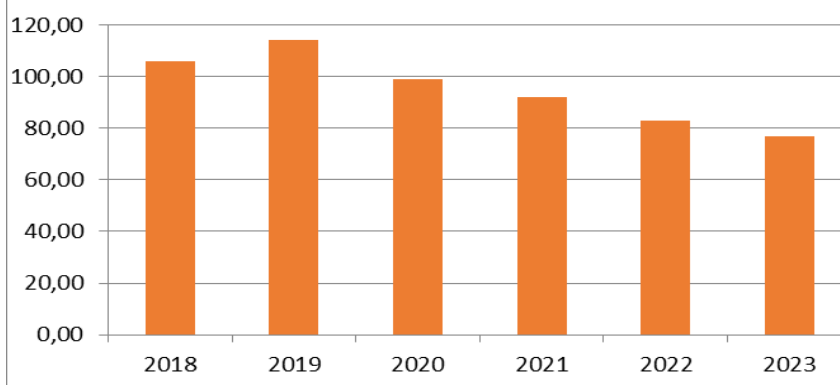
5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	1	106	106
2019	1	114	114
2020	1	99	99
2021	1	92	92
2022	1	83	83
2023	1	77	77

Védőnői álláshelyek (db)

Egy védőnőre jutó gyermekek száma (fő)

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nőket érő családon belüli erőszak összefüggésben van a nők anyagi és fizikai kiszolgáltatottságával. Megelőzésénél fontos a probléma korai feltárása, mely a legnehezebb feladat, mivel sok esetben a nők eltitkolják a családon belüli erőszakot, egyrészt mert szégyellik azt, hogy őket bántalmazzák, másrészt az anyagi kiszolgáltatottság miatt úgy érzik, hogy nincs lehetőségük kilépni a helyzetből, és ha szólnának valakinek, akkor a helyzetük még rosszabbra fordul.

A veszélyeztetett csoportba nem csak a nők, hanem a gyermekek is beletartoznak. Fontos, hogy tisztában legyenek azzal, hogy az őket ért erőszakos cselekmények esetén kihez fordulhatnak segítségért. Növelni kell az áldozatok részéről a bejelentési aktivitást, tudatosítva, hogy csak akkor ehet segíteni, ha szakemberhez fordulnak. Az önkormányzat intézményei, a háziorvos, a védőnő, az iskola, a szomszédok sokat tehetnek az észlelés érdekében.

A bántalmazott gyermekek családjaira jellemző, hogy többségük szociálisan hátrányos helyzetű, rendszeresek a szülők közötti konfliktusok és jelen van a szenvedélybetegség valamely formája.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön nincsenek. Nincs anyaoththon, családok átmeneti otthona. A legközelebbi anyaoththon Szegeden és Szentesen található.

A családsegítő szolgálat tud segítséget nyújtani a családsegítés keretében:

- szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadás,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezése,
- a családgondozás, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítése,
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezése,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémákkal küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtása,
- a családon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktus kezelő programok és szolgáltatások, valamint a nehéz élethelyzetben lévő családokat segítő szolgáltatások.

A helyettes szülői hálózat a gyermekjóléti szolgálat koordinálásával működő szolgáltatás, mely a gyermekek átmeneti gondozását biztosítja. A szülő kérelmére vagy beleegyezésével, ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátást biztosít, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte, vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban megoldani nem tudja.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nőket a férfiakéval azonos jogok illetik meg, érvényesítésükhöz azonban elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést egyrészt nem könnyű objektíven, tényszerűen regisztrálni, másrészt a hátrányok jelentős részét nem a település okozza, hanem olyan társadalmi folyamatok, amelyeket nehéz helyi szinten kezelni, megoldani.

Az elmúlt években ilyen intézkedések nem történtek, de az önkormányzatnak az egészségügy, az oktatás, területfejlesztés, foglalkoztatás, gazdaság, a helyi politika és kultúra területén a szolgáltatások kialakítása során tekintettel kell lennie a nemek eltérő helyzetére és szükségletére, és törekednie kell a speciális, éppen a nemük miatt jellemző problémák megoldására.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Érdekérvényesítő képesség hiánya családon belüli erőszak esetén.	Az érintett nőkkel megismertetni az igénybe vehető segítség formáit és azok elérhetőségeit.
A nők munkaerő-piaci elhelyezkedésének javítása	A család és munka összeegyeztetésének elősegítése (pl.:nyári gyermekfelügyelet, családbarát munkahelyek), képzési lehetőségek, mentális támogatás

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Maroslele lakosságszámának vizsgálatakor megállapítható, hogy a népességszám emelkedik, az időskorúak száma emelkedik, vagyis az előregedés folyamatos tendencia. A demográfiai adatokat vizsgálva az idősök helyzetére jellemző, hogy sok az özvegy, egyedül élők száma. Ugyanakkor növekszik az átlagéletkor, különösen a nők körében. Így az elmagányosodás leginkább a nőket érinti.

Az idősök nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek, a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú, és hozzátartozói nyugellátást biztosít a számukra. Saját jogú ellátások körébe tartozik az öregségi nyugdíj és a rehabilitációs járadék. Hozzá tartozói nyugellátás az özvegyi nyugdíj, a szülői nyugdíj, a baleseti hozzátartozói nyugellátások, valamint az özvegyi járadék. A nyugdíjszerű ellátásokra jellemző, hogy minden évben megtörténik legalább az infláció mértékének megfelelő emelésük, ellentétben a gyermekek után járó juttatásokkal, így az a tapasztalat, hogy nem a nyugdíjasok élnek a legnehezebb anyagi körülmények között, hanem az alacsony jövedelmű, gyermeket nevelő családok.

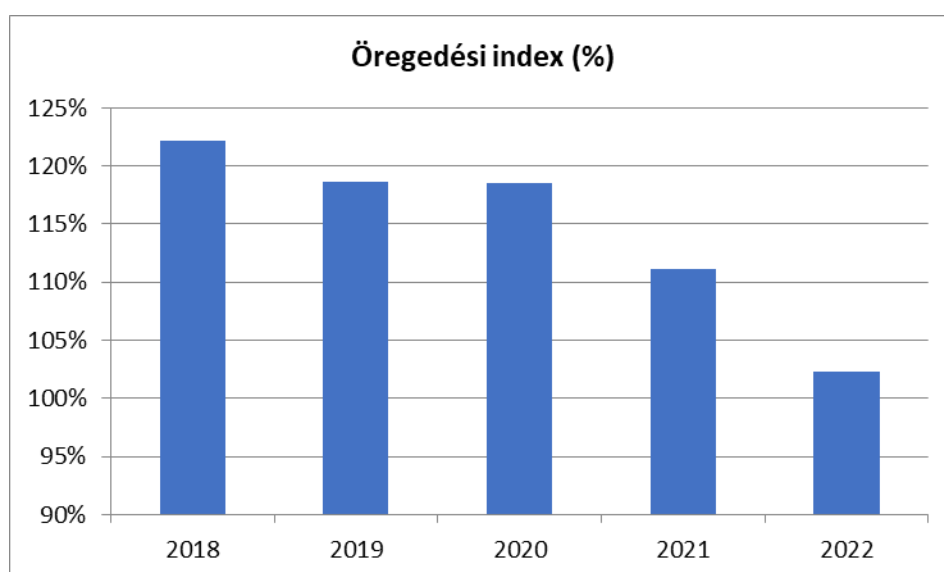
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az időskorúakra jellemző a fizikai és szellemi aktivitás csökkenése, az egészség megromlása, önellátó képességük beszűkülése, betegségek megjelenése. Az egyedüllét miatt gyakori a depresszió és a demencia kialakulása, a súlyos, krónikus megbetegedések.

Általános tendencia, hogy a megélhetési gondok miatt az eltartásra kötelezett családtagoknak megnőtt a munkával töltött idejük, a nyugdíjkorhatár folyamatos emelése pedig eleve determinálja az idősök helyzetének romlását, mivel az eltartó családtagoknak dolgozniuk kell, így nem tudnak személyesen gondoskodni az idős családtagokról. Adott esetben a távolság is akadály, mivel a fiatalok általában ott telepednek le, ahol munkalehetőség adódik, így akár több száz km-re is elkerülnek az otthonról, ezzel együtt az idős családtagoktól. Ezt a helyzetet súlyosbítja a külföldi munkavállalás is. Mindez azt eredményezi, hogy megnőtt az igény a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokra.

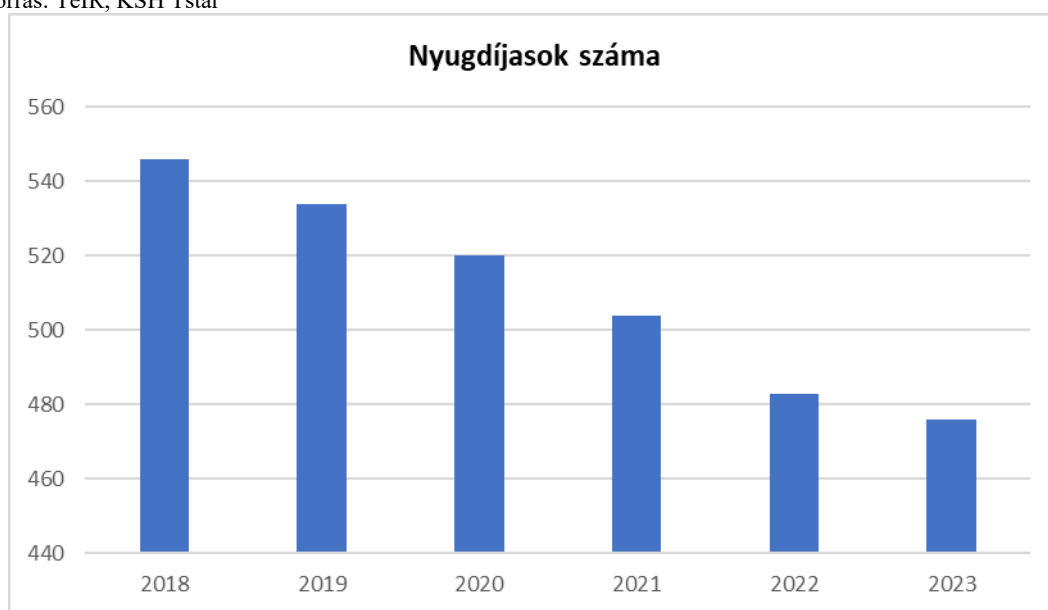
6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	357	305	117,00%
2019	353	289	122,15%
2020	356	300	118,67%
2021	364	307	118,57%
2022	368	331	111,18%
2023	357	349	102,29%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

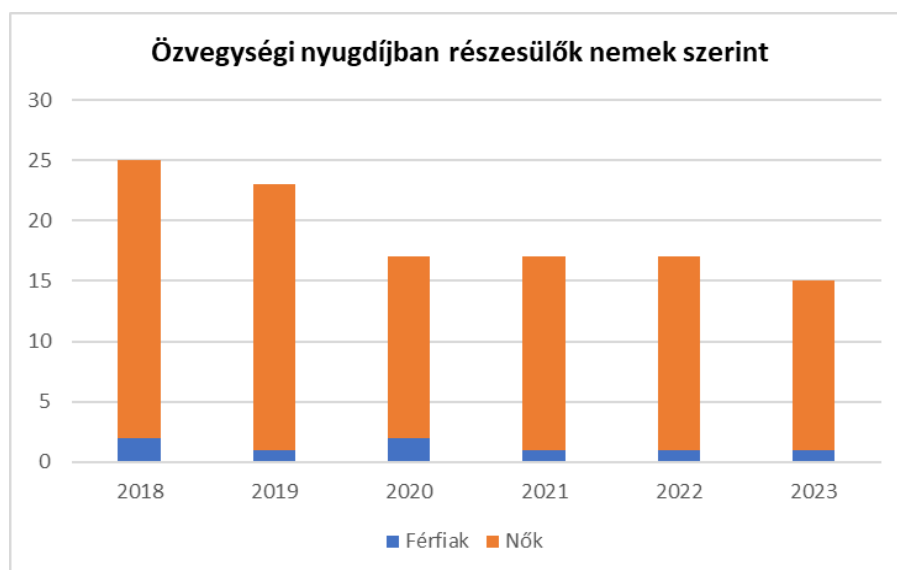
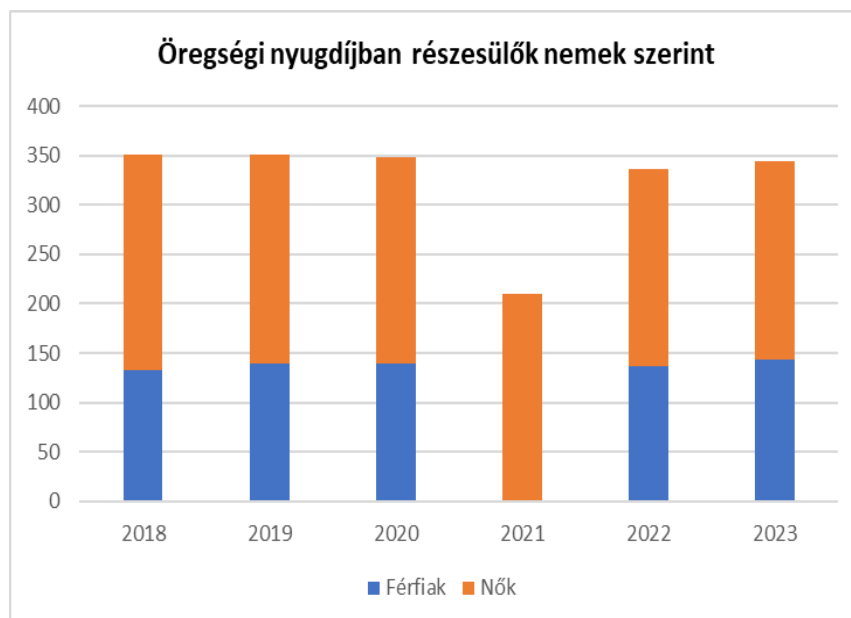
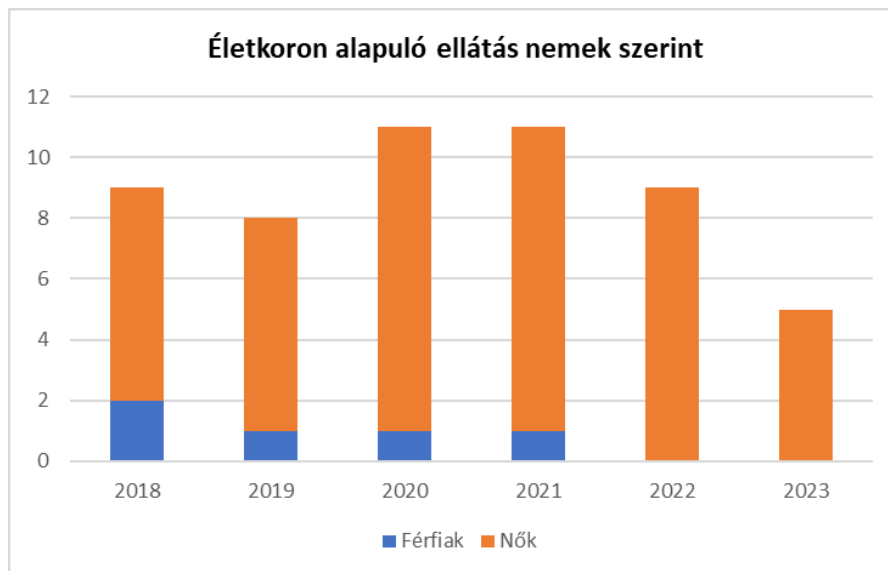
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	211	335	546
2019	208	326	534
2020	210	310	520
2021	198	306	504
2022	193	290	483
2023	195	281	476

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	2	7	133	218	2	23	3
2019	1	7	139	212	1	22	2
2020	1	10	139	210	2	15	2
2021	1	10	2	208	1	16	2
2022	0	9	137	200	1	16	2
2023	0	5	144	200	1	14	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Jelenleg Maroslelén az önkormányzati intézmények nem foglalkoztatnak nyugdíjasokat, tekintve, hogy az aktív korúak körében is van még munkanélküliség, így nem is törekvés a nyugdíjasok foglalkoztatása. Az elhelyezkedés nehézsége azonban nemcsak a nyugdíjas korosztályra jellemző, hanem különösen igaz ez az 55 év feletti, de még aktív korúakra. Egy tanulmány szerint a két legerősebb érv, amit az 50 év feletti munkavállalók ellen megfogalmaznak: az idegen nyelvtudás és a megfelelő számítástechnikai ismeretek hiánya. Ehhez kapcsolódik még az is, hogy az 50 év feletti munkavállalók körében a betegállományban töltött napok száma megemelkedik, ami szintén nyomós érv a munkáltatók szempontjából.

Ugyanakkor számos érv szól az alkalmazásuk mellett is: a munkában töltött évek alatt komoly szakmai tudásbázist halmoztak fel és jóval pontosabbak, megbízhatóbbak a fiataloknál (nehezebben keresnek másik munkahelyet, megbecsülik a feladatokat), kevésbé kritikusak a vezetéssel és a vállalat működésével szemben, erős elkötelezettséget mutatnak a munkahelyük iránt. Emellett pedig részmunkaidőben is hajlandók dolgozni. Ugyanezen megállapítások vonatkoznak a nyugdíjas munkavállalókra is.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott állásukra kerülő száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	34	26	36	51	26	33
41-45 év (TS 042)	Fő	2	4	2	4	0	2
	%	5,88%	15,38%	5,56%	7,84%	0,00%	6,06%
46-50 év (TS 043)	Fő	3	2	2	3	1	4
	%	8,82%	7,69%	5,56%	5,88%	3,85%	12,12%
51-55 év (TS 044)	Fő	4	4	6	3	1	2
	%	11,76%	15,38%	16,67%	5,88%	3,85%	6,06%
56-60 év (TS 045)	Fő	3	2	3	7	6	3
	%	8,82%	7,69%	8,33%	13,73%	23,08%	9,09%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	7	5	10	11	14	15
	%	20,59%	19,23%	27,78%	21,57%	53,85%	45,45%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az idősgondozás területén egyre nagyobb szerep jut a civil szektornak, egyházi, alapítványi és magánszervezeteknek.

Maroslelén kettő civil szervezet is van, amelynek tagjaként az időskorúak közösségi tevékenységben vehetnek részt: a Nyugdíjas Klub és a Mozgáskorlátozottak Egyesülete.

Ezen egyesületek tagjai rendszeresen találkoznak, így az egész évet lefedő találkozási lehetőséget biztosítanak az időseknek.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Konkrét esetről nincs tudomásunk és az EBH honlapján sem találtam olyan esetet, amely helyi vonatkozású lenne. A fentebb tárgyalt foglalkoztatási hátrányok általános jellegűek, országos tendenciák. A jelenlegi szabályozás szerint a munkavállalás anyagi szempontból előnytelen a nyugdíjasok számára.

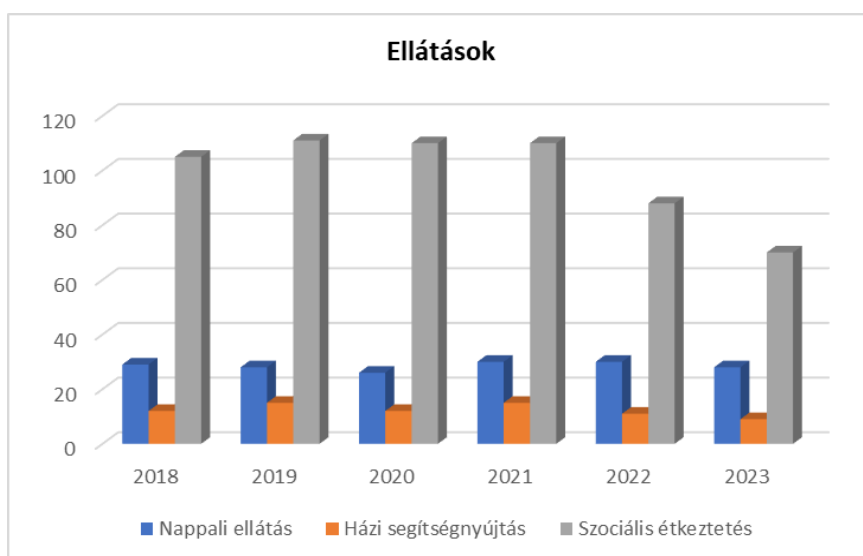
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A személyes gondoskodást nyújtó, időseket érintő szociális ellátásokról az önkormányzat kötelezően ellátandó és önként vállalt feladatként gondoskodik. A szociális szolgáltatások megszervezésével az állam és önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászoruló idősek részére a saját otthonukban és lakókörnyezetükben történő önálló életvitel fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	357	29	12	105
2019	353	28	15	111
2020	356	26	12	110
2021	364	30	15	110
2022	368	30	11	88
2023	357	28	9	70

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

Elsődleges feladat, hogy az idősekről a lakókörnyezetükben gondoskodjunk, azonban ha ez az alapszolgáltatás keretében már nem lehetséges, akkor a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Az szociális alapszolgáltatásokat az önkormányzat az általa fenntartott Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény útján biztosítja. Az idősek számára kötelező feladatként nyújtott szolgáltatás a házi segítségnyújtás és szociális étkeztetés, az önkormányzat azonban az időskorúak emelkedő számára tekintettel önként vállalt feladatként biztosítja az idősek nappali ellátását is.

A szociális étkeztetés keretében napi egyszeri meleg étkezést biztosítunk az arra rászoruló időseknek, igény szerint a kiszállítást is megoldjuk. Ezt az ellátási formát kell biztosítani azon rászorultaknak, akik a napi egyszeri meleg ételt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai vagy szenvedélybetegségük, hajléktalanságuk miatt.

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely biztosítja az ellátott önálló életvitelének fenntartását a lakásán, lakókörnyezetében. Segítséget nyújt az ellátást igénybe vevő életkorának, egészségi állapotának és szociális helyzetének megfelelő fizikai, mentális és szociális szükségleteinek biztosításában. Házi segítségnyújtás keretében biztosítjuk az ellátottnak a környezetével való kapcsolattartást, háztartásának vitelében és a higiénia biztosításában való segítségnyújtást (bevásárlás, takarítás, mosás, meleg étel biztosítása), a házi orvos utasításának megfelelő gondozási, ápolási feladatok ellátását. A gondozónő az ellátottal segítő kapcsolatot alakít ki, és a krízishelyzet kialakulásának megelőzésében, illetve a kialakult krízishelyzet elhárításában nyújt támogatást. Ezen ellátási forma iránt az igény folyamatosan nő, jelenleg teljes a kapacitás kihasználtság.

Az idősek nappali ellátása segítséget nyújt a magányos időseknek abban, hogy kapcsolatot tudjanak teremteni és fenntartani a korosztályhoz tartozókkal, a közösségi élet színteréül is szolgál, emellett – főleg a téli időszakban – segítséget nyújt az időseknek a lakás fenntartásában. Az idősek reggel hét és délután három óra között vehetik igénybe a nappali ellátást, amely gyakran összekapcsolódik a szociális étkeztetéssel is, mivel a gondozott helyben fogyasztja el a szociális étkeztetés keretében biztosított meleg ételt.

Az Szt-ben meghatározott feltételek fennállása esetén a nyugdíjkorhatárt elérő, de szolgálati idővel nem rendelkező idősek részére időskorúak járadéka állapítható meg, mely 2013. január 1-től jegyzői hatáskörből a járási hivatal hatáskörébe került. Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás.

Az egészségügyi alapellátást az idősek helyben igénybe tudják venni, a szakellátásokat pedig a három környező város biztosítja: Makó, Hódmezővásárhely és Szeged.

Megfelelően működik az érintettek tájékoztatása a szociális juttatásokról, szolgáltatásokról, valamint azok igénybe vételi lehetőségeiről.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Kimondottan az idősek számára szervezett kulturális, szórakoztató programok a településen nem kerülnek megszervezésre, de az önkormányzati rendezvények megszervezése során gondot fordítunk arra, hogy a település minden korosztálya megtalálja a számára megfelelő szórakozási lehetőséget, így az idősek is.

A programok szervezésében a Könyvtár és a helyi civil szervezetek vesznek részt.

Az önkormányzat kulturális intézményei (könyvtár, faluház) az idősek számára is nyitva állnak, a szolgáltatások igénybe vehetők.

c) idősek informatikai jártassága;

Az elmúlt években már sor került számítástechnikai tanfolyam szervezésére, melyen idősek is részt vettek, azonban általánosságban elmondható, hogy az idősek informatikai jártassága nem megfelelő, amely akadályozhatja őket a számukra fontos információk megszerzésében. Az internet nagy segítséget nyújthat azon idősek számára, akik nemigen tudnak kimozdulni a településről.

d) a generációk közötti programok.

Ilyen jellegű programok megszervezésére az utóbbi években sor került, az 55 év felettiek informatikai kompetencia-fejlesztése valósult meg egy GINOP-pályázatnak köszönhetően. A pályázat megvalósítója egy szegedi társadalmi szervezet volt, az önkormányzat biztosította a szükséges infrastruktúrát.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
elmagányosodás	közösségi programok szervezése, az idős korú lakosság bevonása a településen szervezett programokba
A szociális ellátások iránti igények megnövekedtek és a jelenlegi szakmai létszámmal ezek már nem elláthatók.	Működési engedély módosítása, a szükséges szakmai létszám biztosítása.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

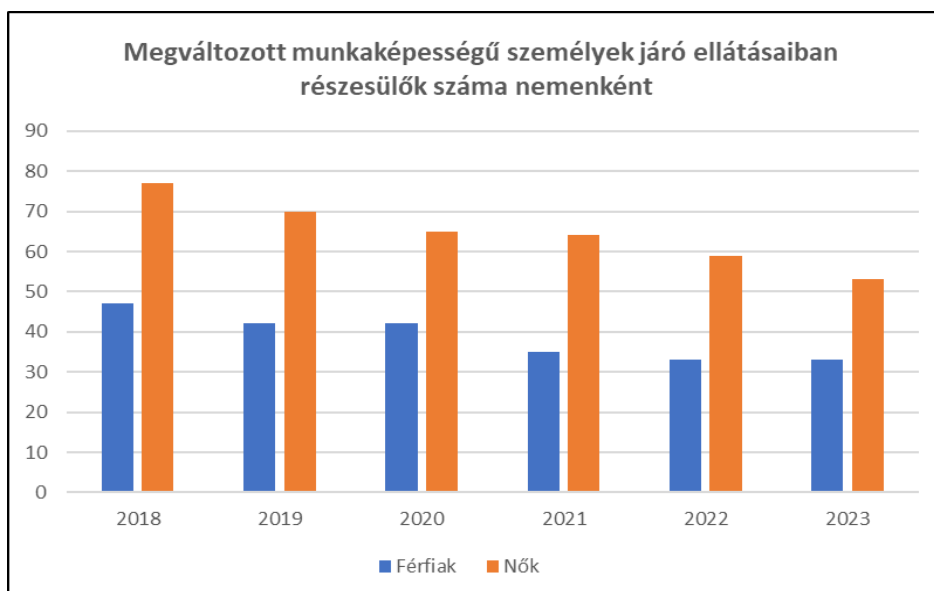
Fogyatékos személy az, aki érzékszervi – így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi – képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1. cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalást.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	47	77	124
2019	42	70	112
2020	42	65	107
2021	35	64	99
2022	33	59	92
2023	33	53	86

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A megváltozott munkaképességű személyek számának csökkenése azzal magyarázható, hogy egy részük öregségi nyugdíjra szerzett jogosultságot, tehát kikerült ebből a körből. Másrészt pedig manapság elég nehéz megváltozott munkaképességű státuszt szerezni.

Helyi viszonylatban nincs pontos adatunk arról, hogy a községben hány fogyatékos személy él. Elsősorban a mozgáskorlátozottság van jelen a településen, ami annak tudható be, hogy a lakosság

jelentős része mezőgazdasági munkát is végez, amely idős korra gyakran eredményez mozgásszervi megbetegedéseket.

A településen működik a Mozgáskorlátozottak Egyesülete, melynek több mint 30 tagja van, azonban ez nem jelenti azt, hogy ennyi a mozgáskorlátozottak száma. Egyéb fogyatékosokban szenvedőkről pedig egyáltalán nincs hivatalos adatunk, ami nem jelenti azt, hogy ilyen személyek nincsenek a szociális ellátó rendszert működtetők látókörében, csupán csak azt jelenti, hogy kimondottan fogyatékosok számára az önkormányzati intézmények nem biztosítanak szolgáltatásokat. A fogyatékos személyek is azokat a szolgáltatásokat vehetik igénybe, mint bárki más, ha a jogszabályokban meghatározott feltételeknek megfelelnek.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezetet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló az, aki a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert vagy elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló az, aki rehabilitációs ellátásban részesül vagy aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesül.

A településen sem integrált, sem védett munkahely nincs. Az önkormányzati intézményekben sincs foglalkoztatva fogyatékkal élő munkavállaló.

A fogyatékkal élő munkavállalókkal kapcsolatos probléma oka elsősorban az, hogy a teljesítménykényszer miatt nincs lehetősége a szervezeteknek a fogyatékos személyek speciális munkakörülményeit, igényeit figyelembe venni, emiatt sokszor alkalmazásuk is megghiúsul.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;
c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Gyakran előfordul, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a védettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb iskolai végzettséggel is betölthető állást kínálnak).

A foglalkoztatás akkor is megghiúsulhat, ha ugyan a munkahelyen a szükséges feltételek fennállnak, de a fogyatékkal élő munkavállaló nem tudja a munkahelyet megközelíteni közlekedési akadályok miatt.

Az ilyen esetek feltárása rendkívül nehéz, így hivatalos adatunk sem áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy történt-e hátrányos megkülönböztetés, jelzés sem érkezett ilyen eset miatt.

önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok. Kimondottan a fogyatékos személyek részére biztosított szolgáltatást az önkormányzat nem tud nyújtani, de számukra is igénybe vehetők azok a szolgáltatások, támogatások, amelyek mások számára is nyitva állnak, így különösen a szociális étkeztetést, a házi segítségnyújtás és a nappali ellátást.

A gondozást igénylő fogyatékos személyek átmeneti elhelyezést, tartós bentlakásos szociális intézményi ellátást is igénybe vehetnek, azonban ilyen szakellátást biztosító intézmény a településen nincs, ezeket a környező városokban lehet igénybe venni.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékkal élő személyek számára igénybe vehető ellátási, támogatási formákról a különböző szintű jogszabályok rendelkeznek.

A fogyatékkal élő felnőtt személyek legnagyobb részének sokszor egyetlen megélhetési forrása az általában alacsony összegű rokkantsági nyugdíj, rokkantsági járadék, rehabilitációs ellátás, illetve plusz juttatásként a feltételek fennállása esetén a fogyatékosági támogatás. A gyermekeket tartós betegségük okán magasabb összegű családi pótlék illeti meg.

A fogyatékos személyeket a rendszeres szociális ellátások megállapítása során az Szt. rendelkezései alapján további kedvezmények illetik meg (pl.: lakásfenntartási támogatásnál, aktív korúak ellátásánál a fogyasztási egység fogyatékoság, tartós betegség esetén +0,2-vel növekszik).

A gyermekvédelmi törvény alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jövedelemhatára tartós beteg gyermeket nevelő családok esetén magasabb.

A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011.(VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében a súlyos mozgáskorlátozott személyek gépkocsi szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) jogosultak. Sajnos az Szt. alapján korábban járó közlekedési támogatás megszűnt.

A közlekedő képességében súlyosan akadályozott, látási fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak, autistának, mozgásszervi fogyatékosnak minősülő, a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-ét megelőzően vaknak minősített, vagy a vaknak vagy gyengés látónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősülő személy parkolási igazolványra jogosult.

A fogyatékos személyek számára alap- és szakosított ellátási formák is rendelkezésre állnak.

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás.

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon. A szakosított ellátási formákat helyben nem lehet igénybe venni.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

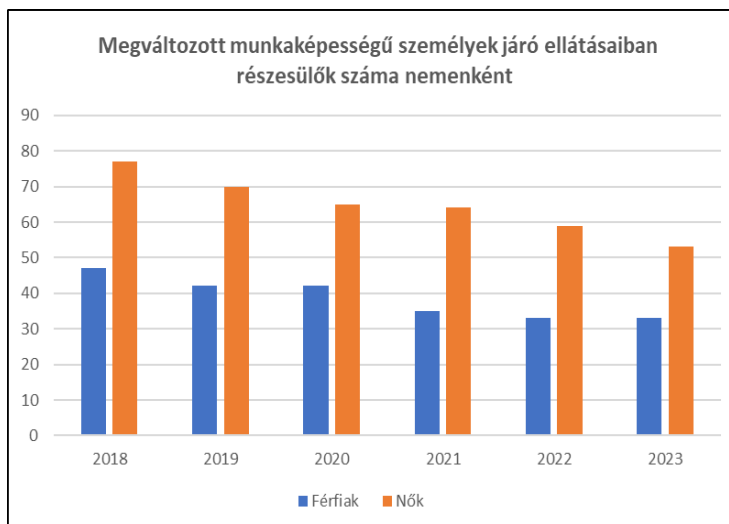
A megváltozott munkaképességű személyek számának csökkenése azzal magyarázható, hogy egy részük öregségi nyugdíjra szerzett jogosultságot, tehát kikerült ebből a körből. Másrészt pedig manapság elég nehéz megváltozott munkaképességű státuszt szerezni.

Helyi viszonylatban nincs pontos adatunk arról, hogy a községben hány fogyatékos személy él. Elsősorban a mozgáskorlátozottság van jelen a településen, ami annak tudható be, hogy a lakosság jelentős része mezőgazdasági munkát is végez, amely idős korra gyakran eredményez mozgásszervi megbetegedéseket.

A településen működik a Mozgáskorlátozottak Egyesülete, melynek több mint 30 tagja van, azonban ez nem jelenti azt, hogy ennyi a mozgáskorlátozottak száma. Egyéb fogyatékoságban szenvedőkről pedig egyáltalán nincs hivatalos adatunk, ami nem jelenti azt, hogy ilyen személyek nincsenek a szociális ellátó rendszert működtetők látókörében, csupán csak azt jelenti, hogy kimondottan fogyatékosok számára az önkormányzati intézmények nem biztosítanak szolgáltatásokat. A fogyatékos személyek is azokat a szolgáltatásokat vehetik igénybe, mint bárki más, ha a jogszabályokban meghatározott feltételeknek megfelelnek.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	47	77	124
2019	42	70	112
2020	42	65	107
2021	35	64	99
2022	33	59	92
2023	33	53	86

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A törvényi kötelezettség szerint az összes költségvetési intézménynek, az összes önkormányzati és közszolgáltatást nyújtó intézménynek akadálymentesnek kell lennie. Az alábbi táblázat összefoglaltan tartalmazza az önkormányzati intézmények esetében az akadálymentesítettség fokát.

<i>Az intézmény neve</i>	<i>akadálymentesítettség mértéke</i>
<i>Maroslelei Polgármesteri Hivatal</i>	<i>fizikai akadálymentesített</i>
<i>Maroslelei Zengő Óvoda és Bölcsőde</i>	<i>fizikai akadálymentesített</i>
<i>Maroslelei Általános Iskola</i>	<i>fizikai akadálymentesített</i>
<i>Maroslelei EESZI Idősek Klubja</i>	<i>részlegesen akadálymentesített</i>
<i>Maroslelei EESZI Orvosi Rendelő</i>	<i>komplex akadálymentesített</i>
<i>Könyvtár</i>	<i>fizikai akadálymentesített</i>
<i>Faluháza</i>	<i>fizikai akadálymentesített</i>
<i>Civil Ház</i>	<i>fizikai akadálymentesített</i>

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A nem az önkormányzat fenntartásában működő közszolgáltatást végző intézmények (posta, üzletek) esetében elmondható, hogy kevés figyelmet és költséget fordítanak az akadálymentesítésre. Az üzletek közül egy, valamint a Posta rendelkezik rámpával.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati intézmények közül szinte mind fizikai akadálymentesített, a többi munkahelyre még ez sem jellemző. Ennek oka az lehet, hogy nemigen van fogyatékkal élő munkavállaló, így erre gyakorlatilag nincs igazán szükség.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A településen a közlekedést szolgáló járdák csak kismértékben alkalmasak arra, hogy azokon kerekesszékekkel vagy akár csak babakocsival is közlekedni lehessen. A kerekesszékekkel közlekedők kiszorúlnak az útestre, ahol nagyobb veszélynek vannak kitéve.

A főtéri buszmegálló fizikai akadálymentesített, így a kerekesszékekkel közlekedők is igénybe tudják venni a közösségi közlekedést.

- f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A településen a fogyatékos személyek által igénybe vehető speciális szolgáltatások nem állnak rendelkezésre, tekintve, hogy ezek az önkormányzat számára nem kötelező feladatok.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A Faluház adja a helyet a Mozgáskorlátozottak Egyesületének a havi rendszerességgel megrendezett összejöveteleik számára. Az önkormányzat ezt a szolgáltatást ingyenesen biztosítja a helyi társadalmi szervezetek számára.

7.4. Fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény megkülönbözteti a „szolgáltatás”, az „az épület”, és az „információ” egyenlő esélyű hozzáféréseinek feltételeit. A „szolgáltatás” egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele mindenki számára, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető.

Az „épület” egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele mindenki számára, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, veszélyhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók. Az „információ” egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele mindenki számára, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető, az ahhoz való hozzájutás pedig az az igénybevevő számára akadálymentes. Az egyenlő esélyű hozzáférés feltételeinek a megteremtése, tehát más és más beavatkozást igényel.

7.5 A fogyatékkal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Maroslele községben az élelmiszerboltok, üzletek nem 100%-ban akadálymentesítettek. A településen a járdák állapota bizonyos utcaszakaszokon nem megfelelőek, ennek érdekében folyamatos járdafelújítás zajlik. Az önkormányzat a járdaprogramot a jövőben is fenn kívánja tartani.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a járdák állapota miatt a kerekesszékekkel közlekedők az úttestet tudják csak igénybe venni	pályázati lehetőségek maximális kihasználása
a szociális ellátások (idősek nappali ellátása, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás) formáiról az akadályozottság miatt nehezen jutnak információhoz a fogyatékkal élők és nem jutnak hozzá az őket megillető ellátásokhoz	a szociális ellátások iránti kérelmek elbírálásánál előnyben kell részesíteni a fogyatékkal élő igénylőt és folyamatosan figyelni kell a településen fogyatékkal élővé váló lakosokat és tájékoztatni kell őket a szociális ellátásokról

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közösségi programok hiánya	Közösségi programok szervezése t számára Helyi humán fejlesztések TOP Plusz pályázat- rendezvények támogatása
Közfeladatot állító személyek lakhatása nem biztosított	Az önkormányzat szolgálati lakásának felújítása pályázati lehetőséggel

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Helyi szinten partnerként számba jöhető szervezetek kizárólag a helyi társadalmi szervezetek, amelyekkel az önkormányzat együttműködési megállapodással rendelkezik és az éves költségvetési rendeletében meghatározott összeget fordít a helyi civil szervek támogatására.

- b) Egyéb szervezetekkel az önkormányzat nem rendelkezik partnerségi megállapodással. Maroslele községben nemzetiségi önkormányzat nem működik. A Magyarok Nagyasszonya Plébániatemplom felújítását az Önkormányzat 2.000.000 forinttal támogatta.

- c) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Maroslele Községi Önkormányzat helyben működő egyházak képviselőivel és a civil szervezetekkel együttműködik, rendezvényeikhez anyagi, eszközi és személyi támogatást egyaránt biztosít.

- d) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

A partnerség elsősorban a fejlesztések területén valósul meg, ezen belül is elsősorban a közszolgáltatások fejlesztése terén. Az önkormányzat társult tag DAREH Önkormányzati Társulásban (hulladékgazdálkodás), a szennyvízcsatornázásra alakult önkormányzat társulásban, az egészséges ivóvízminőség-javító program megvalósítását célzó önkormányzati társulásban és Makó Térségi Többcélú Társulásban. Ezen társulások elsődleges célja az önkormányzat kötelező feladatainak minél hatékonyabb ellátása.

- e) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Maroslele községben nemzetiségi önkormányzat nem működik.

- f) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A helyi társadalmi szervek kimondottan esélyegyenlőségi tevékenységet nem végeznek, az egyes szervezetek tevékenysége az előző pontokban már bemutatásra került.

- g) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A településen ilyen jellegű szereplők esélyegyenlőségi tevékenységéről nincs tudomásunk, mivel ezek gazdálkodó szervezet, amelyek piaci alapon szervezik működésüket – jobbára egyéni vállalkozások – így nem tekintik feladatuknak az esélyegyenlőségi tevékenységet.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

Az esélyegyenlőségi programot a jegyző készítette, aki a munkája miatt komplex képpel rendelkezik a településről. A program készítése során elsősorban az önkormányzati intézmények adatai voltak a hangsúlyosak, tehát az elkészítésbe leginkább ezek kapcsolódtak be.

A helyi civil szervek tevékenysége szintén ismert, mivel az önkormányzati támogatás feltételeként igen sokrétű információt köteles szolgáltatni, ezen kívül is elég szoros a kapcsolata az önkormányzatnak a civil szervezetekkel. Az esélyegyenlőségi programhoz kapcsolódó releváns információval csekély mértékben rendelkeznek.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.
- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	„Visszaút a munka világába” helyi munkalehetőség hiánya, a munkanélküliek között a nők száma magasabb.	A vidéki munkalehetőségekről folyamatosan információt kell eljuttatni az érdeklődők számára: Munka-pont működtetése. Az önkormányzat álláshelyei betöltésénél előnyben kell részesíteni a helyi női jelentkezőt
Gyermekek	„Utánam srácok!” A nyári gyermekprogramok hiánya, a tanulási nehézséggel küzdő gyermekek nem jutnak kellő mennyiségű fejlesztő órához.	A gyermekek számára nyári táborok szervezése. A törvényi előírásokon felüli fejlesztő, pszichológiai és logopédiai óra biztosítása.
Idősek	„Nem csak a húszéveseké a világ.” elmagányosodás, a szociális ellátások iránti igények megnövekedtek és a jelenlegi szakmai létszámmal ezek már nem elláthatók.	A társadalmi szervezetek támogatása a közösségi programok szervezésében, Az EESZI működési engedélyének módosítása és az igényekhez igazított szakmai létszám biztosítása.
Nők	„A kéz, amely a bölcsőt ringatja, a kéz, amely a világot igazgatja.” érdekérvényesítő képesség hiánya családon belüli erőszak esetén.	Közzé kell tenni azon szervezetek elérhetőségét, amelyek ilyen esetben segítséget nyújtanak. A család és munka összeegyeztetésének elősegítése (pl.:nyári gyermekfelügyelet, családbarát munkahelyek), képzési lehetőségek, mentális támogatás.
Fogyatékkal élők	„Az élhetőbb épített környezetért.” járdák állapota miatt a kerekesszékekkel közlekedők az úttestet tudják csak igénybe venni. A szociális ellátások (idősek nappali ellátása, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás) formáiról az akadályozottság miatt nehezen jutnak információhoz a fogyatékkal élők és nem jutnak hozzá az őket megillető ellátásokhoz.	Pályázati lehetőségek maximális kihasználása, A szociális ellátások iránti kérelmek elbírálásánál előnyben kell részesíteni a fogyatékkal élő igénylőt és folyamatosan figyelni kell a településen fogyatékkal élővé váló lakosokat és tájékoztatni kell őket a szociális ellátásokról.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Közösségi és egészségfejlesztési programok hiánya.	Közösségi és egészség megőrző programok szervezése.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	„Visszaút a munka világába”	Felelős: polgármester, családsegítő szolgálat Partner: Foglalkoztatási Osztály
Gyermekek	„Utánam srácok!”	Felelős: Polgármester, családsegítő szolgálat Partner: óvoda, iskola
Idősek	„Nem csak a húszéveseké a világ.”	Felelős: Képviselő-testület, EESZI Partner: Könyvtár, Faluház
Nők	„A kéz, amely a bölcsőt ringatja, a kéz, amely a világot igazgatja.”	Felelős: Képviselő-testület Partner: EESZI
Fogyatékkal élők	„Az élhetőbb épített környezetért.”	Felelős: képviselő-testület, EESZI vezetője Partner: EESZI

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák diszkriminációmentesen, szegregációmentesen tudnak élni.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők, hogy a mélyszegénységben élők visszataláljanak a munka világába.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges testi, lelki, szellemi, erkölcsi fejlődését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek közösségi programokba történő bevonására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a megfelelő információkkal történő ellátást és a folyamatos kapcsolattartást.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esetében az épített környezet akadálymentesítésének megvalósítására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	„Visszaút a munka világába”
B	Feltárt probléma megnevezése	A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése nehézkes kiskorú gyermek mellett. A munkanélküli nők aránya magasabb, a férfiak arányával szemben.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A nők munkaerőpiaci helyzetének javulása. Minél több nő vegyen részt a közfoglalkoztatásban.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	• igényfelmérés • együttműködések • elhelyezkedést segítő módszerek megismertetése (tájékoztatók, előadások)
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2030.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	• rendelkezésre álló nyilvántartások • meghívók, levelek, e-mailek • tájékoztatók • előadások tematikái • jelenléti ívek
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	• humán erőforrás • pénzügy • pályázatok
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A kiskorú gyermekek óvoda vagy iskola utáni felügyelete biztosítása hosszútávon történő megvalósulása pozitív változást eredményez a kiskorú gyermeket nevelő nők munkaerőpiaci helyzetében.

A	Intézkedés címe:	„Utánam srácok!”
B	Feltárt probléma megnevezése	A nyári gyermekprogramok hiánya.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az önkormányzat szervezzen nyári táborokat az általános iskolás gyermekeknek.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	• igényfelmérés • együttműködések • elhelyezkedést segítő módszerek megismertetése (tájékoztatók, előadások)
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2030.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	• rendelkezésre álló nyilvántartások • meghívók, levelek, e-mailek • tájékoztatók • előadások tematikái • jelenléti ívek
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	• humán erőforrás • pénzügy • pályázatok
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A rendszeressé vált, helyben szervezett nyári programok, gyermekfelügyelet megszervezése kiszámíthatóbbá teszik a szülők és gyerekek számára egyaránt a nyári szünidőt.

A	Intézkedés címe:	„Nem csak a húszéveseké a világ”
B	Feltárt probléma megnevezése	A szociális ellátások iránti igények megnövekedtek és a jelenlegi szakmai létszámmal ezek már nem elláthatók, valamint az egyszemélyes háztartások száma magas.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Minden rászorult idős jelentkező felvétele az igényelt szociális ellátásba. Értintett célcsoporttal történő kapcsolatfelvétel, közösség és kapcsolatok megtartása, generációk összefogása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	• kapcsolatfelvétel • közösségépítés • közösségfenntartása, programszervezés
G	Az intézkedés felelőse	Képviselő-testület, közösségi szervező Résztevő: nappali ellátás vezetője, családgondozó
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2030.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	• meghívók, levelek • jelenlétiívek • fényképek
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	• humán erőforrás • pénzügy • pályázatok
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az idősek kimozdítása által javulhat a mentálisegészségük, a közérzetük. A programok szervezésével részt vehetnek a közösség életében, tudásuk és tapasztalatuk segítséget nyújthat a fiatalabb generációk számára.

A	Intézkedés címe:	„A kéz, amely a bölcsőt ringatja, a kéz, amely a világot igazgatja.”
B	Feltárt probléma megnevezése	A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése nehézkes kiskorú gyermek mellett.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A nők munkaerőpiaci helyzetének javulása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	• igényfelmérés • együttműködések • elhelyezkedést segítő módszerek megismertetése (tájékoztatók, előadások)
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2030.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	• rendelkezésre álló nyilvántartások • meghívók, levelek, e-mailek • tájékoztatók • előadások tematikái • jelenléti ívek
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	• humán erőforrás • pénzügy • pályázatok
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A kiskorú gyermekek óvoda vagy iskola utáni felügyelete biztosítása hosszútávon történő megvalósulása pozitív változást eredményez a kiskorú gyermeket nevelő nők munkaerőpiaci helyzetében. Maroslele Községi Önkormányzat Könyvtára és a Maroslelei Általános Iskola által szervezett nyári táborok megoldás eredményeznének az óvodás, valamint általános iskoláskorú gyermekek nyári elhelyezésére.

A	Intézkedés címe:	„Az élhetőbb épített környezetért.”
B	Feltárt probléma megnevezése	A járdák állapota miatt a kerekesszékekkel közlekedés csak az úttestet tudják igénybe venni. A település akadálymentesítése nem teljeskörű.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A belterületi járdák folyamatos felújítása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	• jelenlegi állapot, rendelkezésre álló erőforrás felmérése • ütemterv elkészítése • járdaépítés
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2030.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	• megépített járda nagysága • közszolgáltatások elérése • fényképek
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	• pénzügy • pályázatok
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az akadálymentesítés, valamint a fogyatékkal élők közlekedésének megkönnyítése hosszútávon javít a településen élők mindennapjain. Maroslele Községi Önkormányzat által biztosított járdaprogram keretében a település járdái megújulhatnak.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	„Visszaút a munka világába”	A nők munkaerőpiaci elhelyezkedése nehézkes kiskorú gyermek mellett. A munkanélküli nők aránya magasabb, a férfiak arányával szemben.	A nők munkaerőpiaci helyzetének javulása. Minél több nő vegyen részt a közfoglalkoztatásban.	Gazdasági Program	„A nők szerepének erősítése családban és társadalomban” (2021–2030)	Igényfelmérés együttműködése k. Elhelyezkedést segítő módszerek megismertetése (tájékoztatók, előadások)	Polgármester	2030.12.31.	Rendelkezésre álló nyilvántartások. Meghívók, levelek, e-mailek. Tájékoztatók. Előadások tematikái. Jelenléti ívek	Humán erőforrás. Pénzügy Pályázatok	A kiskorú gyermekek óvoda vagy iskola utáni felügyelete biztosítása hosszútávon történő megvalósulása pozitív változást eredményez a kiskorú gyermeket nevelő nők munkaerőpiaci helyzetében.
II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1	„Utánam srácok!”	A nyári gyermekprogramok hiánya.	A nők munkaerőpiaci helyzetének javulása.	Gazdasági Program	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Igényfelmérés együttműködése k. Elhelyezkedést segítő módszerek megismertetése (tájékoztatók, előadások)	Polgármester	2030.12.31.	Rendelkezésre álló nyilvántartások. Meghívók, levelek, e-mailek. Tájékoztatók. Előadások tematikái.	Humán erőforrás. Pénzügy Pályázatok	A rendszeressé vált, helyben szervezett nyári programok, gyermekfelügyelet megszervezése kiszámíthatóbbá teszi a szülők és

									Jelenléti ívek.		gyerekek számára egyaránt a nyári szünidőt.
III. A nők esélyegyenlősége											
1	„A kéz, amely a bölcsőt ringatja, a kéz, amely a világot igazgatja.”	A nők munkaerőpiaci elhelyezkedése nehézkes kiskorú gyermek mellett.	A nők munkaerőpiaci helyzetének javulása.	Gazdasági Program		Igényfelmérés. Együttműködése k. Elhelyezkedést segítő módszerek. Megismertetése. (tájékoztatók, előadások)	Polgármester	2030.12.31.	Rendelkezésre álló nyilvántartások. Meghívók, levelek, e-mailek. Tájékoztatók. Előadások tematikai. Jelenléti ívek.	Humán erőforrás. Pénzügy Pályázatok	A kiskorú gyermekek óvoda vagy iskola utáni felügyelete biztosítása hosszútávon történő megvalósulása pozitív változást eredményez a kiskorú gyermeket nevelő nők munkaerőpiaci helyzetében. Maroslele Községi Önkormányzat Könyvtára és a Maroslelei Általános Iskola által szervezett nyári táborok megoldás eredményeznének az óvodás, valamint általános iskoláskorú gyermekek nyári elhelyezésére.
IV. Az idősek esélyegyenlősége											

1	„Nem csak a húszéveseké a világ”	A szociális ellátások iránti igények megnövekedtek és a jelenlegi szakmai létszámmal ezek már nem elláthatók, valamint az egyszemélyes háztartások száma magas.	A belterületi járdák folyamatos felújítása.	Gazdasági Program	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Kapcsolatfelvétel . Közösségépítés. Közösségfenntartása, programszervezés.	Képviselő-testület, közösségi szervező Résztevő: nappali ellátás vezetője, családgondozó	2030.12.31	Meghívók, levelek. Jelenlétiívek. Fényképek.	Humán erőforrás. Pénzügy Pályázatok	Az idősök kimozdítása által javulhat a mentálisegészségük, a közérzetük. A programok szervezésével részt vehetnek a közösség életében, tudásuk és tapasztalatuk segítséget nyújthat a fiatalabb generációk számára.
V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége											
1	„Az élhetőbb épített környezetért.”	A járdák állapota miatt a kerekesszékekkel közlekedés csak az úttestet tudják igénybe venni. A település akadálymentesítése nem teljeskörű.	A belterületi járdák folyamatos felújítása.	Gazdasági Program	Országos Fogyatékossgügyi Program (2015-2025)	Jelenlegi állapot, rendelkezésre álló erőforrás felmérése. Ütemterv elkészítése. Járdaépítés	Polgármester	2030.12.31.	Megépített járda nagysága Közzolgáltatások elérése Fényképek	Pénzügy Pályázatok	Az akadálymentesítés, valamint a fogyatékkal élők közlekedésének megkönnyítése hosszútávon javít a településen élők mindennapjain. Maroslele Községi Önkormányzat által biztosított járdaprogram keretében a település járdái megújulhatnak.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

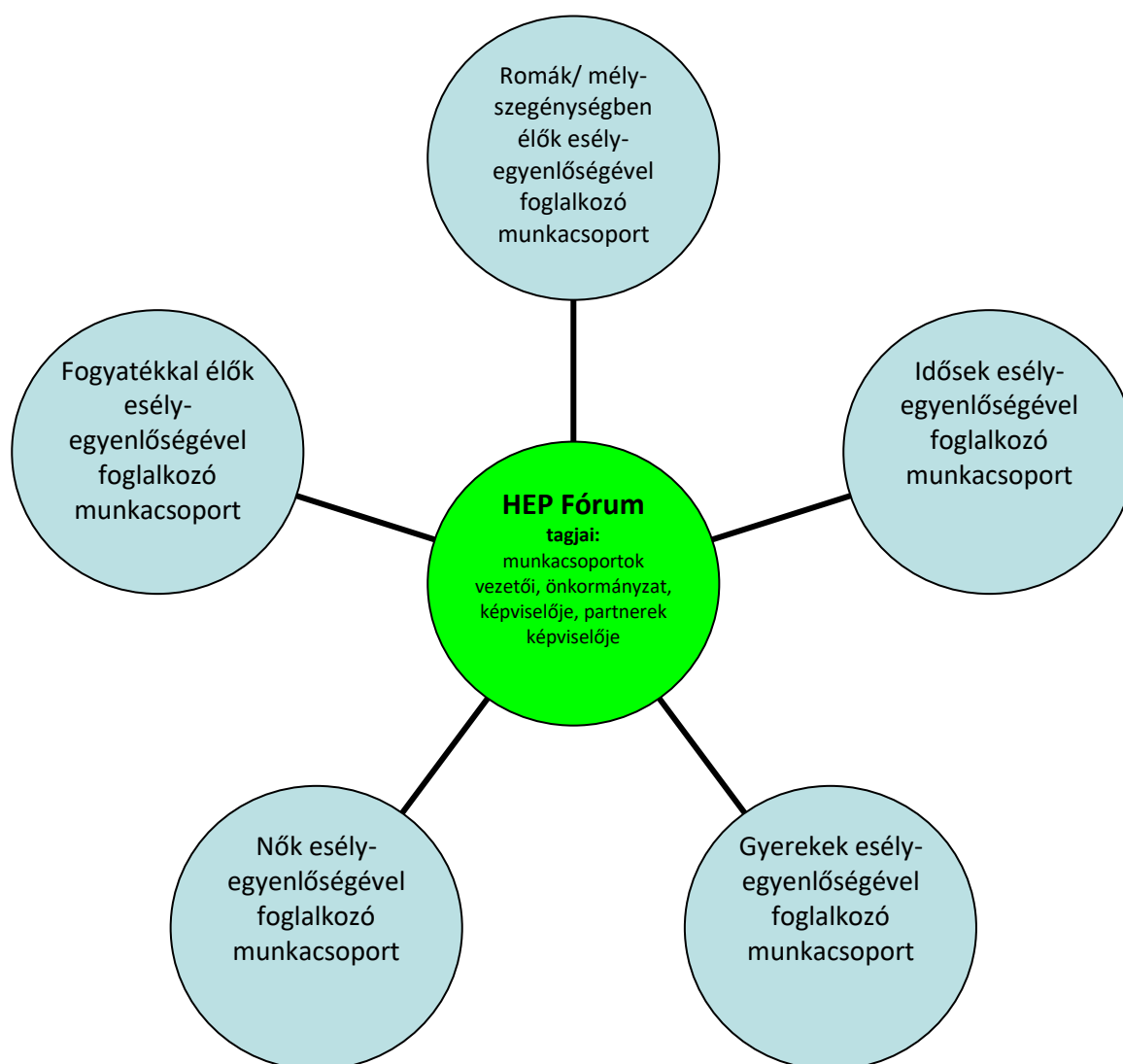
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

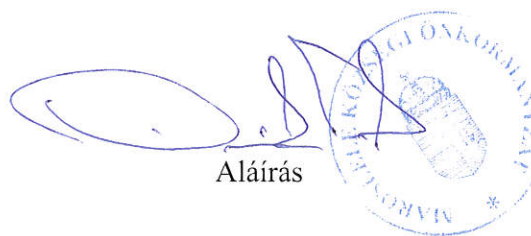
I. A Maroslele község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Maroslele község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 5/2025.(I.22.) KT. számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Maroslele, 2025. január 22.

Aláírás

KIVONAT

Maroslele Községi Önkormányzat Képviselő-testületének **2025. január 22-én** megtartott soros, nyílt üléséről készült jegyzőkönyvből.

5/2025.(I. 22.) KT. h.

Tárgy: Helyi Esélyegyenlőségi Program 2025-2030

HATÁROZAT

Maroslele Községi Önkormányzat Képviselő-testülete - az egyenlő bánásmódról és az egyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. (6)-(7) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve - Maroslele Községi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját a 2025-2030. időszakra vonatkozóan e melléklet szerinti tartalommal elfogadja.

A Képviselő-testület felkéri a jegyzőt, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot az önkormányzat honlapján tegye közzé és gondoskodjon arról, hogy az papíralapon a Maroslelei Polgármesteri Hivatalban hozzáférhető legyen.

Felelős: polgármester, jegyző

Határidő: folyamatos

A határozatról értesítést kap:

- 1) polgármester
- 2) jegyző

Drimba Tibor s. k.
polgármester

dr. Dóka Tímea s. k.
jegyző

A kivonat hitelül:

